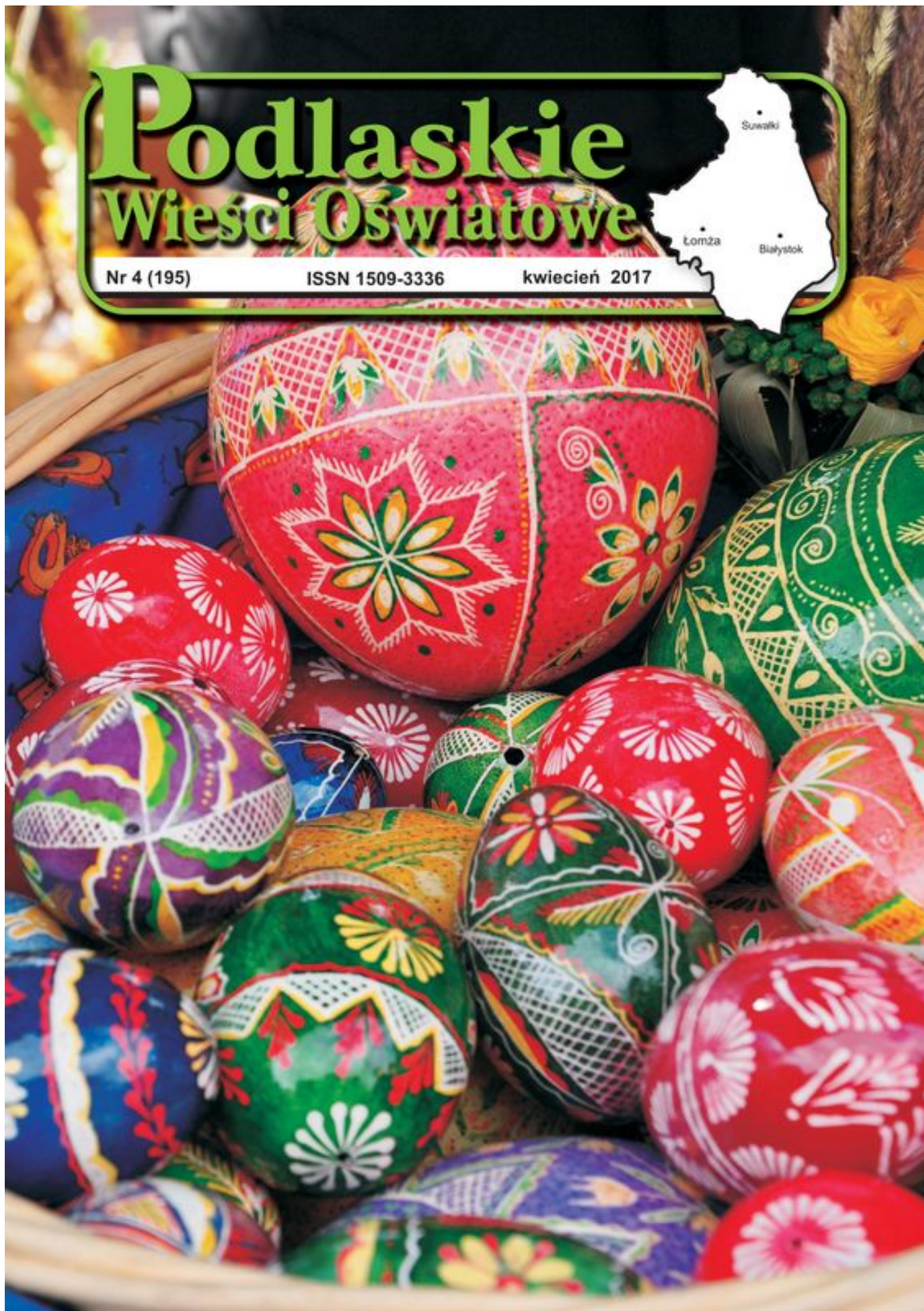

Podlaskie Więści Oświatowe

Nr 4 (195)

ISSN 1509-3336

kwiecień 2017

Szanowni Państwo Dyrektorzy, Nauczyciele i Pracownicy szkół, przedszkoli oraz placówek oświatowych w województwie podlaskim

W dniu 9 stycznia 2017 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawy reformujące system oświaty: Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

W kwietniowym numerze Podlaskich Wieści Oświatowych przedstawiamy Państwu informacje dotyczące wdrażania reformy oświaty w województwie podlaskim.

Sprawą kluczową w ostatnim czasie były uchwały samorządowe. Zgodnie z art. 206 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r., Przepisy prowadzące ustawę – Prawo oświatowe, samorzady zostały zobowiązane do podjęcia uchwał w sprawie projektu dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą –

Prawo oświatowe i przekazania tych uchwał kuratorowi oświaty do opiniowania. Po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora do dnia 31 marca 2017 roku samorzady podejmowały ostateczną uchwałę w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego.

W województwie podlaskim jest 135 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 118 gmin i 17 powiatów. Uchwały w sprawie projektu dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego podjęły 133 jednostki samorządu terytorialnego, w tym 117 samorządów gminnych i 16 samorządów powiatowych. Jedna gmina i jeden powiat nie podjęły inicjatywy uchwałodawczej.

Do 24 marca 2017 r. wydano 117 opinii do uchwał rad gmin i 16 opinii w stosunku do uchwał rad powiatów. Opinia kuratora oświaty mogła być negatywna, pozytywna lub pozytywna warunkowo to oznacza, że mogła wskazywać zmiany, które samorząd powinien uwzględnić w uchwale końcowej. Wydano 55 opinii pozytywnych i 78 opinii pozytywnych ze wskazaniem konieczności usunięcia zapisów niezgodnych z prawem oświatowym.

Szanowni Państwo.

Innym ważnym zadaniem realizowanym przez Kuratorium Oświaty jest systema-

tyczne informowanie mieszkańców naszego województwa, w szczególności środowisk zainteresowanych oświatą o wszelkich zmianach wynikających z nowego prawa oświatowego. Zorganizowaliśmy 40 spotkań z rodzicami, nauczycielami, dyrektorami i samorządowcami. Wzięło w nich udział około 1000 osób. Założyliśmy specjalną skrzynkę e-mailową za pośrednictwem której udzieliliśmy 41 odpowiedzi na pytania dotyczące reformy. Utworzyliśmy Punkty Konsultacyjne w Białymstoku, Łomży i Suwałkach, w którym wizytatorzy udzielali odpowiedzi na pytania rodziców i nauczycieli. W ostatnich dniach marca zorganizowaliśmy robocze spotkania dla dyrektorów szkół w tzw. rejonach wsparcia, wzięło w nich udział 608 osób. Ponadto, za pośrednictwem lokalnych mediów informujemy Państwa o stanie wdrażania reformy w naszym województwie, przekazujemy też ważne informacje Ministerstwa Edukacji Narodowej. Zorganizowaliśmy już 10 konferencji prasowych, udzielono też 21 wywiadów dla radia, prasy i telewizji. W kwietniowym wydaniu Podlaskich Wieści Oświatowych publikujemy 8 artykułów dotyczących reformy oświaty.

Jadwiga Mariola Szczypiń
Podlaski Kurator Oświaty

Reforma edukacji w pytaniach i odpowiedziach

Szanowni Państwo,

Wychodząc naprzeciw Państwa potrzebom związanym z wdrażaną reformą edukacji w Kuratorium Oświaty w Białymstoku podjęliśmy kilka istotnych działań. Miały one na celu dostarczenie bieżącej, rzetelnej, wynikającej z prawa informacji po to, aby środowiska związane ze szkołą wiedziały kiedy, jakie, w jaki sposób poszczególne przedsięwzięcia będą realizowane oraz jakie będą ich skutki.

Jednym z takich działań było utworzenie adresu mailowego refoma-edukacji@kuratorium.bialystok.pl, na który wszyscy zainteresowani mogli przysłać pytanie. Przesłano 37 maili z różnymi zapytaniami, na które odpowiedzi udzielali pracownicy kuratorium. Uważamy tę część naszej pracy za niezwykle istotną, ponieważ - mamy nadzieję - przede wszystkim dostarczyła naszym Klientom pomocy. Ale także dlatego, że ukazała nadzorowi pedagogicznemu te obszary, które wymagają uwagi. Państwa pytania to dla nas bardzo ważna informacja, za którą dziękujemy i którą wykorzystamy przygotowując się do kolejnych zadań.

Prezentuję poniżej pakiet pytań, które wpłynęły wraz z udzielonymi odpowiedziami. Jestem przekonana, że poszerzą one wiedzę czytelników na temat zmian w polskiej edukacji. Ze względu na obszerny materiał w tym numerze przedstawiam zagadnienia dotyczące głównie spraw nauczycieli. Następne części opublikowane zostaną w kolejnym numerze „Podlaskich Wieści Oświatowych”.

Bożena Dzitkowska
Wicekurator Oświaty

Pytanie

Obecnie uczę przyrody w szkole podstawowej. Moje pytanie dotyczy uprawnień do nauczania geografii i fizyki w 8-letniej szkole podstawowej. Czy, w związku z moim wykształceniem, będę mogła uczyć tych przedmiotów? Proszę o wyjaśnienie w tej, ważnej dla mnie, sprawie.

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

Uprzejmie wyjaśniam, że w myśl § 4 ust. 1/2 aktualnie obo-

wiążującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1264), kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach podstawowych posiada m.in. osoba, która ukończyła:

1) studia magisterskie na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

2) studia magisterskie na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

3) studia magisterskie na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2 i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

4) studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

5) studia pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

6) studia wyższe na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 4 i 5, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

7) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiadającej nauczaniu przedmiotowi lub prowadzonym zajęciami, lub

8) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż wymieniona w pkt 7, a ponadto

ukończyła kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć.

Zgodnie z projektem ramowego planu nauczania dla ośmioklasowej szkoły podstawowej przedmiot przyroda będzie realizowany w klasie IV, przedmioty: biologia i geografia będą realizowane w klasach V-VIII, natomiast chemia i fizyka będą realizowane w klasach VII-VIII.

W świetle informacji opublikowanej na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, nauczyciele którzy mają kwalifikacje do nauczania:

a) przyrody w 6-letniej szkole podstawowej nabyte w wyniku ukończenia studiów magisterskich, wyższych zawodowych, podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie przyrody w 8-letniej szkole podstawowej będą mogli realizować przedmiot przyrodę w klasie IV,

b) przyrody w 6-letniej szkole podstawowej nabyte w wyniku ukończenia studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie przyrody, a wcześniej ukończyli studia wyższe zawodowe nadające kwalifikacje do nauczania: biologii, geografii, chemii lub fizyki w 8-letniej szkole podstawowej będą mogli uczyć takich przedmiotów jak: biologia, geografia, chemia i fizyka,

c) przyrody w 6-letniej szkole podstawowej nabyte w wyniku ukończenia studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie przyrody, a wcześniej ukończyli studia magisterskie nadające kwalifikacje do nauczania: biologii, geografii, chemii lub fizyki będą mieć kwalifikacje do nauki: biologii, geografii, chemii i fizyki w 8-letniej szkole podstawowej i 4-letnim liceum ogólnokształcącym.

Mając na względzie obowiązujący stan prawny, na podstawie informacji zawartych w piśmie wyrażam opinię, że posiadając wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku biologia oraz ukończone studia podyplomowe z przyrody będzie (...) realizować przedmiot biologię i przyrodę w ośmioklasowej szkole podstawowej.

Pytanie

Czy na podstawie art. 220 ust.

1 pkt 4 ustawy przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe – liczba uczniów przypadających na 1 etat pedagoga, psychologa, logopedy powinna być ustalona w odniesieniu do jst, czy w odniesieniu oddzielnie dla każdej ze szkół w tej jst? Pytanie jest o tyle istotne, że najprawdopodobniej może wystąpić taka sytuacja, iż z jednej szkoły uczniowie przejdą do innej szkoły na terenie danej jst. Natomiast ogólna liczba uczniów w obrębie całej jst nie ulegnie zmianie.

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

Zgodnie z art. 220 ust. 1/2 pkt 4 ww. ustawy w okresie do dnia 31 sierpnia 2019 r. liczba uczniów przypadających na jeden etat pedagoga, psychologa lub logopedy, zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego, nie może być wyższa niż liczba uczniów przypadających na jeden etat pedagoga, psychologa lub logopedy zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego w roku szkolnym 2016/2017.

Powyższy zapis ma zagwarantować, aby w okresie od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczyciela pedagoga, psychologa, logopedy zatrudnionych w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego nie była wyższa od liczby uczniów przypadająca na etaty tych nauczycieli w roku szkolnym 2016/2017.

Pytanie

Czy na podstawie art. 250 ust. 3 ustawy przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe przy przedłużaniu powierzenia stanowiska dyrektorowi należy wystąpić o opinie do rady szkoły, placówki i rady pedagogicznej oraz uzgodnić to przedłużenie powierzenia z kuratorem oświaty, tak jak brzmiał uchylony zapis w art. 36a ust. 1/4 ustawy o systemie oświaty? Czy organ może przedłużyć obecnie powierzenie stanowiska bez w/w opinii i uzgodnień?

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

Na podstawie art. 250 ust. 3 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe w przypadkach uzasadnionych względami

organizacyjnymi organ prowadzący może przedłużyć powierzenie stanowiska dyrektorowi, o którym mowa w ust. 1/4 na okres nie dłuższy niż do dnia 31 sierpnia 2019 r. Powyższy zapis ustawy nie zawiera wymogu zasięgnięcia opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej oraz uzgodnienia z kuratorem oświaty.

Pytanie

ZNP zapowiada strajki nauczycieli ze względu na reformę edukacji i likwidację gimnazjów. To jest śmieszne, bo pamiętamy, że również byli przeciw gimnazjom. Sami nie wiedzą czego chcą, prawdopodobnie kierują nimi ambicje polityczne, szczególnie wiecznego przewodniczącego Broniarza. Z tego powodu mamy pytanie, czy nasze dzieci ucierpią na tym? Co z przestrzeganiem przez nauczycieli USTAWY z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i Karty Nauczyciela? Co z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka, co z Konwencją o Prawach Dziecka i Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. U. UE.C. Nr 303, poz.1)? I co najważniejsze, co z Europejską Kartą Praw i Obowiązków Rodziców, m. in. cyt: "Rodzice mają prawo żądać od odpowiedzialnych władz publicznych wysokiej jakości usługi edukacyjnej".? Czy ZNP i nauczyciele mogą łamać te wszystkie przepisy? Proszę mi odpisać, jakie będziemy mogli podjąć środki prawne przeciw szkołom, czy nauczycielom łamiącym przepisy i niewypelniającym swoich obowiązków? Możecie uprzedzić ZNP, że takie pozwy będą.

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

Odpowiadając na Państwa pismo przesłane do Kuratorium Oświaty w Białymstoku za pomocą poczty elektronicznej dotyczące w szczególności praw przysługujących rodzicom w przypadku niewypelnienia przez nauczycieli obowiązków informuję, co następuje. Prawa przysługujące rodzicom nie zostały ujęte w jednym akcie prawnym, wynikają bowiem, co podnosi Państwo w swoim piśmie, z różnych ustaw i rozporządzeń, m.in. z Powszechniej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Konwencji o Prawach Dziecka oraz w Konstytucji RP. Szczegółowe przepisy znajdują

się przepisach prawa oświatowego oraz w rozporządzeniach wydawanych na podstawie ustawy o systemie oświaty. Ze specyfiką zawodu nauczyciela związana jest także szczególna odpowiedzialność, której jednak szersze omówienie w przedmiotowej sprawie nie znajduje uzasadnienia z uwagi na znaczny rozmiar tego zagadnienia. Karta Nauczyciela w art. 9 ust. 1/2 pkt 1/2 stanowi, że stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która przestrzega podstawowych zasad moralnych. Przepisy wynikające z szeregu aktów prawnych regulujących zadania i obowiązki stojące przed nauczycielem są oparte na odpowiedzialności moralnej, która jest źródłem poczucia odpowiedzialności zawodowej.

Uchybienia w realizacji powierzonych nauczycielowi obowiązków w ramach odpowiedzialności prawnej można ogólnie podzielić na odpowiedzialność cywilną, karną, dyscyplinarną, porządkową oraz materialną. W zależności od tych naruszeń przepisy przewidują różne tryby postępowania, jednakże bez wskazania konkretnych naruszeń nie jest możliwe jednoznaczne udzielenie odpowiedzi na postawione pytanie, jakie środki prawne można podjąć przeciw nauczycielom niewypelniającym swoich obowiązków. W przypadku wskazania konkretnych naruszeń możliwe będzie udzielenie odpowiedzi na postawione w Państwa piśmie pytania.

Doceniając Państwa troskę o przebieg reformy oświaty oraz świadomość istotnej roli rodziców w życiu szkoły należy mieć nadzieję, że nie dojdzie do ostatecznego etapu rozwiązania sporu zbiorowego, jakim jest strajk nauczycieli. Osobną kwestią jest, czy ewentualny strajk uznany zostanie za legalny, czyli przeprowadzony zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych czy też nie, co będzie miało znaczenie w kwestii ewentualnej odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli biorących udział w strajku.

Pytanie

Już wiemy, że nie wszystkim nauczycielom gimnazjum oraz pracownikom administracji i obsługi będą miejsca pracy w nowej szkole podstawowej z klasami gimnazjalnymi. Kto ma dokonać wypowiedzenia nauczycielom i pozostałym pracownikom? (dyrektor Gimnazjum czy dyrektor SP do którego

Reforma oświaty

będzie włączone od 1 września 2017 r. Gimnazjum). Jakie przepisy (artykuły ustawy) regulują tę sytuację?

Widzę tu jakieś sprzeczności. Art. 236 ustawy wprowadzającej stanowi, że nauczyciele i pracownicy niebędący nauczycielami gimnazjum z dniem 1 września 2017 roku stają się pracownikami ośmioletniej szkoły podstawowej. Dyrektor gimnazjum do 15 maja ten fakt potwierdzi. Tylko jaka będzie ich sytuacja prawna i faktyczna, jeśli ich etaty nie znajdują się w arkuszu organizacyjnym opracowanym w terminie do 21 kwietnia 2017 roku, a następnie zatwierdzonym przez organ prowadzący?

Niektórym nauczycielom i pracownikom obsługi postaramy się znaleźć etat lub część etatu, ewentualnie nauczycielom dać możliwość uzupełnienia etatu w innych szkołach. Pytanie: Jak to prawnie przeprowadzić? Który z dyrektorów i na podstawie jakich przepisów ma to zrobić?

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

Zgodnie art. 236 ustawy z dnia 1/8 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60), nauczyciele dotychczasowego gimnazjum z dniem włączenia gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej, stają się nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej.

Pracownicy dotychczasowego gimnazjum niebędący nauczycielami, w przypadku włączenia gimnazjum do innej szkoły, stają się z mocy prawa pracownikami szkoły podstawowej, do której zostanie włączone gimnazjum. Dyrektor dotychczasowego gimnazjum, w terminie do dnia 1/5 maja roku, w którym nastąpi włączenie gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej, informuje na piśmie nauczycieli oraz pracowników niebędących nauczycielami o powyższej zmianie.

W świetle art. 323 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe, w przypadku szkoły, do której z dniem 1/9 września 2017 r., z dniem 1/8 września 2018 r. albo z dniem 1/9 września 2019 r. zostanie włączone gimnazjum, arkusz organizacji szkoły odpowiednio na rok szkolny 2017-2018, 2018/2019 albo 2019/2020 opracowuje dyrektor tej szkoły we współpracy z dyrektorem dotychczasowego gimnazjum.

W myśl art. 227 ustawy

Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe, w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 do nauczycieli, o których mowa w art. 225 ust. 1/1 i 1/2 oraz art. 226 tej ustawy, tj. do:

1) 1/4 nauczycieli gimnazjum prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, których dalsze zatrudnienie w gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019 nie jest możliwe ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum;

2) nauczycieli zatrudnionych w szkołach, w których są prowadzone klasy dotychczasowego gimnazjum oraz

3) nauczycieli gimnazjów prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, których dalsze zatrudnienie w roku szkolnym 2018/2019 nie jest możliwe ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum nie stosuje się art. 20 ustawy - Karta Nauczyciela.

Do nauczycieli gimnazjum prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, których dalsze zatrudnienie w gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019 nie jest możliwe ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum zastosowanie znajdzie art. 225 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o systemie oświaty, tj.:

1) 1/4 przeniesienie w stan nieczynny z początkiem kolejnego roku szkolnego (informacja w terminie odpowiednio do dnia 1/5 maja 2017 roku lub do dnia 1/5 maja 2018 roku),

2) rozwiązanie stosunku pracy (jeśli nie wyrazi zgody na przeniesienie w stan nieczynny),

3) ograniczenie zatrudnienia (dotyczy nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze).

4) do 31/5 maja (odpowiednio 2017 lub 2018 r.) wypowiedzenie stosunku pracy, w przypadku niewyrażenia zgody na przeniesienie w stan nieczynny (rozwiązanie stosunku pracy nastąpi z dniem 31 sierpnia odpowiednio 2017 r. lub 2018 r.).

Wskazane wyżej czynności wykonuje dyrektor gimnazjum.

Do dnia 29 lutego 2020 r. przepisy art. 225 ust. 1/1-1/5 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe znajdą również odpowiednie zastosowanie do nauczycieli zatrudnionych w szkołach, w których są prowadzone klasy dotychczasowego gimnazjum.

Z pracownikami niebędącymi nauczycielami zatrudnionymi w gimnazjum, których dalsze zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019 nie będzie możliwe ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum, rozwiązuje się stosunek pracy na zasadach określonych w Kodeksie pracy.

Do pracowników niebędących nauczycielami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika, jeżeli przyczyny te będą stanowiły wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie na mocy porozumienia stron, zastosowanie będą miały przepisy ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. Pracownikom przysługiwały będą odprawy zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie.

Do pracowników niebędących nauczycielami, o których mowa w art. 7 ustawy Prawo oświatowe, zatrudnionych w dotychczasowych gimnazjach zastosowanie będą miały odpowiednio przepisy art. 22 i art. 23 ustawy o pracownikach samorządowych, dotyczące przeniesienia do pracy w innej jednostce pracownika samorządowego zatrudnionego na stanowisku urzędniczym. Oznacza to, że pracownicy administracji i obsługi oraz osoby zatrudnione na stanowisku pomocy nauczyciela będą mogły zostać przeniesione do pracy w innej jednostce danej jednostki samorządu terytorialnego bez konieczności rozwiązywania i ponownego nawiązywania stosunku pracy.

Należy jednocześnie wskazać na przepisy ustawy - Karta Nauczyciela, które zostały zmodyfikowane i wprowadzone do ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe:

1) Możliwość przeniesienia nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania lub umowy o pracę - bez

względu na wymiar zatrudnienia, za jego zgodą lub na prośbę nauczyciela do innej szkoły lub na inne stanowisko w tej samej szkole;

2) możliwość nałożenia na nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze zajęć, za jego zgodą, obowiązku podjęcia pracy w innej szkole lub szkołach, w celu uzupełnienia pensum, także w wymiarze większym niż obowiązkowego wymiaru, jeśli w dotychczasowym miejscu pracy nie ma on możliwości prowadzenia zajęć w wymiarze co najmniej etatu (art. 220 ust. 1/2 pkt 3 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe);

3) możliwość przeniesienia nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony – bez względu na wymiar zatrudnienia, w stan nieczynny. Na mocy przepisu szczególnego wszyscy nauczyciele zatrudnieni na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony w wygaszanych gimnazjach oraz nauczyciele zatrudnieni w szkołach, w których będą prowadzone klasy gimnazjalne, będą mogli być przeniesieni w stan nieczynny bez względu na wymiar zatrudnienia (art. 225 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe);

4) rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielami zatrudnionymi na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, których dalsze zatrudnienie nie będzie możliwe w związku z wygaszeniem gimnazjum z końcem roku szkolnego 2018/2019 (art. 226 ust. 1/1 i ust. 1/2 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe). Przepis szczególny dotyczy nauczycieli zatrudnionych w wygaszanych gimnazjach w ostatnim roku szkolnym kształcenia (2018/2019);

5) możliwość ograniczenia zatrudnienia nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze zajęć, którego dalsze zatrudnienie w pełnym wymiarze nie jest możliwe, do wymiaru zajęć lub niższego bez konieczności rozwiązywania dotychczasowego stosunku pracy. W przypadku rozwiązania stosunku pracy, odprawa z pełnego wymiaru zatrudnienia. Przepis szczególny dotyczy nauczycieli zatrudnionych w wygaszanych gimnazjach oraz nauczycieli

zatrudnionych w szkołach, w których będą prowadzone klasy gimnazjalne (art. 225 ust. 2 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe).

Pytanie

W środowisku nauczycielskim, sterowanym politycznie przez niektóre ugrupowania na dzień dzisiejszy wrze. Dlatego uważam, że każde działanie rozwiązujące problemy, a szczególnie zatrudnienia może przyczynić się do złagodzenia niezadowolenia wśród nauczycieli.

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

W ustawie Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe zawarte zostały regulacje zapewniające płynne przechodzenie nauczycieli ze szkół ze starego systemu do szkół nowego systemu bez konieczności rozwiązywania i ponownego zawierania umów o pracę, jak również rozwiązania mające na celu ochronę miejsc pracy nauczycieli. Nauczyciele szkół starego systemu z mocy prawa staną się nauczycielami szkół nowego systemu. W przypadku gimnazjów, ustawa przewiduje stopniowe i ewolucyjne wygaszanie tych szkół. Wygaszanie gimnazjum może być realizowane w różnych wariantach. Decyzja dotycząca formy i czasu przekształcania gimnazjum, albo jego włączenia do innej szkoły należy do kompetencji odpowiednio organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej gimnazjum, osoby prawnej niebędącej jst lub osoby fizycznej prowadzącej nie samorządowe – publiczne lub niepubliczne gimnazjum. W przypadku przekształcania lub włączenia gimnazjum do innej szkoły, nauczyciele dotychczasowego gimnazjum staną się z mocy prawa odpowiednio nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej, liceum ogólnokształcącego, technikum lub branżowej szkoły I stopnia.

Dodatkowo wprowadzono rozwiązania, które w okresie wdrażania reformy pozwolą elastyczniej realizować politykę kadrową w szkołach. Są to, np.:

- rozszerzenie zakresu stosowania art. 1/8 ustawy – Karta Nauczyciela na nauczycieli zatrudnionych na umowę o pracę,
- zmodyfikowanie zasad uzupełniania etatu oraz zmniejszania obowiązkowego

wymiaru zajęć,

c) uregulowanie sposobu przydzielania w roku szkolnym 2019/2020 godzin ponadwymiarowych w szkołach ponadgimnazjalnych,

d) wprowadzenie wymogu uzyskania przez nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć zgody na dodatkowe zatrudnienie.

Według szacunków, w latach 2017-2019 będzie około 5,2 tys. oddziałów klas VII i VIII więcej, niż byłoby oddziałów klas I i II gimnazjum, co przekłada się na miejsca pracy nauczycieli.

Poza tym dyrektorzy szkół zostali zobowiązani do prowadzenia ewidencji wolnych godzin pracy dla nauczycieli w szkołach i przekazywania informacji na ten temat do właściwego kuratorium oświaty.

Ponadto z inicjatywy Pani Minister Anny Zalewskiej powołany został zespół ds. statusu zawodowego pracowników oświaty. W ramach zespołu, razem z przedstawicielami wszystkich organizacji związkowych zrzeszających nauczycieli oraz ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego podjęte zostały prace nad rozwiązaniami dotyczącymi zatrudniania i wynagradzania nauczycieli. Ministerstwo przewiduje, że zespół wypracuje rozwiązania do połowy 2017 r.

Pytanie

Placówka, w której pracuję, będzie przekształcona w szkołę podstawową nr 1. Uprzejmie proszę o odpowiedź na następujące pytania:

- Czy w środowisku lokalnym można organizować promocję szkoły podstawowej, która zostanie utworzona z obecnie istniejącego gimnazjum?
- Czy na terenie gimnazjum można zorganizować dzień otwarty w celu promowania nowo tworzonej szkoły podstawowej?
- Ponieważ wygasa kadencja obecnego dyrektora gimnazjum, kto może nadzorować organizację promocji przyszłej szkoły podstawowej?
- Czy organ prowadzący może zakazać promocji nowo tworzonej szkoły podstawowej w środowisku lokalnym?

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

Odpowiadając na zapytanie dotyczące przekształcania gimnazjum w szkołę podstawową wyjaśniam, co następuje. Dyrektor gimnazjum prze-

Reforma oświaty

kształcanego w 8-letnią szkołę podstawową z dniem przekształcenia staje się dyrektorem 8-letniej szkoły podstawowej i zajmuje to stanowisko do końca okresu na jaki powierzono mu stanowisko dyrektora gimnazjum. Organ prowadzący może przedłużyć powierzenie stanowiska na okres maksymalnie do 31 sierpnia 2019 r.

Wszystkie inicjatywy dotyczące organizowania promocji szkoły w środowisku lokalnym należy zaplanować w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły. Współpraca z organem prowadzącym szkołę należy do kompetencji

dyrektora szkoły.

Pytanie

Od kiedy będzie obowiązywała regulacja dotycząca wyrażenia zgody przez dyrektora na dodatkowe zatrudnienie nauczyciela w innej placówce?

Odpowiedź Kuratorium Oświaty

Wyjaśniam, że zgodnie z art. 222 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60) w okresie od 1 września 2017 r. do

31 sierpnia 2019 r. podjęcie lub kontynuowanie dodatkowego zatrudnienia na podstawie stosunku pracy w innej szkole przez nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć wymaga uzyskania pisemnej zgody dyrektora szkoły wskazanej jako podstawowe miejsce zatrudnienia.

W przypadku naruszenia przez nauczyciela tego warunku dyrektor szkoły wskazanej jako podstawowe miejsce zatrudnienia może rozwiązać stosunek pracy z nauczycielem z końcem roku szkolnego za trzymiesięcznym wypowiedzeniem.

Wolontariat w szkole/placówce

Wolontariat (łac. voluntarius – dobrowolny) - to bezpłatna, dobrowolna, świadoma praca na rzecz środowiska szkolnego i społeczności lokalnej, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Działania wolontariackie uwrażliwiają młodych ludzi na cierpienie i potrzeby drugiego człowieka, są szansą na zdobycie nowych umiejętności i doświadczeń życiowych, pozwalają na zrobienie czegoś dobrego i pożytecznego. Biorąc pod uwagę funkcję wychowawczą szkoły, wolontariat pozwala na kształtowanie aktywnych, prospołecznych postaw dzieci i młodzieży oraz dostarcza im alternatywnych form spędzania czasu wolnego. W szkołach/placówkach działają koła/kluby wolontariatu, prowadzone są akcje, zbiórki, kiermasze o charakterze charytatywnym, szkoły włączają się w akcje ogólnopolskie, współdziałają z instytucjami, organizacjami społecznymi na rzecz potrzebujących.

Szerzenie idei wolontariatu wśród młodych ludzi znalazło ważne miejsce w obszarze działań Ministerstwa Edukacji Narodowej, rok szkolny 2016/2017 został ogłoszony „Rokiem Wolontariatu”. Kształtowanie właściwych postaw, w tym wychowanie do wartości jest jednym z priorytetowych zadań Ministra Edukacji Narodowej, zamieszczonych w Planie Nadzoru Pedagogicznego Podlaskiego Kuratora Oświaty na rok szkolny 2016/2017. Minister Edukacji Narodowej zachęca, aby promowanie wychowania do wartości społecznych i kulturowych, w tym działań z zakresu wolontariatu miało również miejsce w

czasie ferii letnich czy zimowych w ramach organizowanego wycieczek dzieci i młodzieży.

Ogólnopolski Konkurs „Wolontariusz Roku”, został ogłoszony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w grudniu 2016 r. i trwa do końca kwietnia 2017 r. Jego celem jest popularyzacja pozytywnych postaw społecznych i działań młodzieży szkolnej. Konkurs jest skierowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na terytorium Polski, a także do szkół nad którymi nadzór sprawuje Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. Przedmiotem konkursu jest przygotowanie przez szkołę filmu przedstawiającego sylwetkę/sylwetki wolontariusza/wolontariuszy będącego/będących uczniem/uczniemi szkoły oraz jego/ich pracę na rzecz idei wolontariatu. Załącznikiem do filmu jest uzasadnienie, dlaczego zgłoszony wolontariusz powinien uzyskać tytuł „Wolontariusza Roku”. Więcej informacji na stronie internetowej MEN.

Wolontariat jako pierwszy krok do rynku pracy – to jedna z sesji podczas Konferencji EDUinspiracje (odbyła się w dniu 2 lutego 2017 r. w Białymstoku), organizowanej przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, Narodową Agencję Programu Erasmus+, Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Kuratorium Oświaty w Białymstoku, poświęconej wyzwaniom edukacji zawodowej. Uczestnikom konferencji (dyrektorom, nauczycielom szkół ponadgimnazjalnych) mówiono o dużej roli wolontariatu w przygotowaniu młodych ludzi do

wejścia na rynek pracy. Dla uczniów – wolontariuszy, praca na rzecz potrzebujących może być początkiem kariery zawodowej lub jej uwieńczeniem, w takich zawodach jak: pielęgniarka, lekarz, ratownik medyczny, pracownik hospicjum. Z kolei rozwijanie umiejętności kluczowych (np. pracy w zespole, komunikacji, samodzielności, kreatywności, zarządzania czasem) jest niezwykle przydatne w przyszłej pracy. Wskazano też na możliwość uczestnictwa młodzieży w wolontariacie zagranicznym np. Wolontariat Europejski (EVS). Na terenie województwa podlaskiego aktualnie działa 19 organizacji pozarządowych i instytucji publicznych, które wysyłają i przyjmują do siebie wolontariuszy w ramach programu EVS, w tym szkoły np. Zespół Szkół Mechanicznych w Łapach, Zespół Szkół w Gródku. Ponadto Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji dysponuje różnymi materiałami edukacyjnymi dla szkół na temat wolontariatu (prezentacje, scenariusze lekcji). Nowe aspekty prawne wolontariatu szkolnego. Dotychczas przepisy nie regulowały szczegółowo działań szkoły/placówki w obszarze wolontariatu. W nowym prawie oświatowym pojawiły się zapisy dotyczące obowiązku zawarcia w statucie szkoły działań z zakresu wolontariatu. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo Oświatowe w art. 98 ust. 1 pkt 2) mówi, że statut szkoły publicznej powinien określać sposób organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu. Zgodnie z art. 85 ust. 6 i ust. 7 w/w ustawy, samorząd uczniowski w porozumieniu z dyrektorem szkoły/pla-

cówki może podejmować działania z zakresu wolontariatu oraz może wyłonić ze swojego składu Radę Wolontariatu.

Tak więc Rada Wolontariatu, jako społeczny organ szkoły funkcjonujący na zasadzie dobrowolności, może koordynować zadania z zakresu wolontariatu np. diagnozować potrzeby społeczne w środowisku szkolnym i poza nim, przygotowywać oferty działań oraz decydować o zadaniach do realizacji w porozumieniu z dyrektorem szkoły. Dzięki takim rozwiązaniom wolontariat szkolny będzie można dostosować do różnych rodzajów i form

aktywności młodych ludzi. Pomocne w rozwijaniu aktywności wolontariackiej mogą być: współpraca z lokalnymi instytucjami/organizacjami wspierającymi potrzebujących, korzystanie z Biblioteki Wolontariatu, z dobrych praktyk, czy gotowych scenariuszy zajęć na godziny wychowawcze.

Zapisy w statutach szkolnych dotyczące wolontariatu będą obowiązywać już w nowym roku szkolnym 2017/2018. Dotychczasowe statuty przedszkoli, szkół podstawowych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych zachowują

moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2017 r., zaś statuty dotychczasowych trzyletnich liceów ogólnokształcących i czteroletnich techników zachowują moc nie dłużej niż do dnia 30 listopada 2019 r.

Opracowanie:
Elżbieta Kamińska,
Dyrektor Wydziału
Rozwoju Edukacji
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Nowa podstawa programowa

Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej zostało podpisane 14 lutego 2017 roku przez Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 356). Jest to kolejny ważny etap wdrażania zmian w polskich szkołach.

Przytoczone wyżej rozporządzenie obejmuje podstawę programową:

- wychowania przedszkolnego,
- kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej,
- kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia,
- kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy,
- kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

Tak więc od 1 września 2017 r. nowa podstawa programowa będzie obowiązywała w klasach I, IV, VII szkoły podstawowej, a także:

- w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania

przedszkolnego,

- w szkołach podstawowych – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,

- w branżowej szkole I stopnia,
- szkole specjalnej przysposabiającej do pracy,

- w pierwszych semestrach szkoły policealnej, a w latach następnych również w kolejnych semestrach tej szkoły.

Uczniowie pozostałych klas szkół podstawowych, klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych będą korzystali z dotychczasowej podstawy programowej oraz dotychczasowych podręczników.

Do końca czerwca 2017 r. przygotowane zostaną nowe podręczniki do nowej podstawy programowej. Podręczniki, materiały edukacyjne, materiały ćwiczeniowe uczniowie szkół podstawowych oraz klas gimnazjalnych otrzymają bezpłatnie bezpośrednio w swoich szkołach. W kolejnych latach nowa podstawa programowa obejmie sukcesywnie kolejne roczniki uczniów.

Podstawa programowa dla szkoły podstawowej zawiera wszystkie potrzebne i wymagane treści do kształcenia uczniów klas VII i VIII w nowej strukturze szkoły podstawowej (przekładające się na egzamin ósmoklasisty). Uczniowie tych klas będą wypełniali program stanowiący kontynuację tego, który realizowali w klasach IV-VI.

Program ma ich przygotowywać do kontynuowania dalszej nauki w wybranym typie szkół ponadpodstawowych, począwszy od roku szkolnego 2019/2020.

Wśród zmian, które są efektem odbytych dyskusji, należy wskazać:

- powrót do zasady powtarzalności i utrwalania materiału na kolejnych, wyższych etapach nauczania,

- zdecydowane wzmocnienie wychowawczej i profilaktycznej funkcji szkoły, poprzez szersze uwzględnienie zadań wychowawczo-profilaktycznych,

- wprowadzenie, począwszy od klasy V szkoły podstawowej, w ramach przedmiotów humanistycznych oraz przyrodniczych i ścisłych, korelacji przedmiotowej,

- umożliwienie uczniom nieprzerwanej nauki pierwszego języka obcego przez 1/2 (1/3) lat oraz nauki drugiego języka obcego przez 6 (7) lat,

- kształcenie kompetencji i umiejętności cyfrowych uczniów nie tylko na zajęciach z informatyki, ale też w ramach innych przedmiotów,

- wprowadzenie nauki programowania już na etapie edukacji wczesnoszkolnej,

- szersze niż dotychczas uwzględnienie problematyki edukacji dla bezpieczeństwa, w tym ratownictwa medycznego,

- ustalenie takiego zakresu treści materiału, uwzględniającego liczbę godzin zajęć poszczególnych przed-

Reforma oświaty

miotów, który umożliwi nauczycielom rozwijanie umiejętności pracy zespołowej uczniów, rozwiązywania problemów i realizację projektów edukacyjnych.

W ramach wsparcia w przyswajaniu zmian w styczniu 2017 roku Minister Edukacji Narodowej określił dodatkowy kierunek polityki oświatowej państwa, tj. „Przygotowanie do wdrożenia od roku szkolnego 2017/2018 nowej podstawy programowej”.

Wprowadzona zmiana wiąże się z realizacją konkretnych zadań, które spoczywają na publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli. Przygotowały one ofertę różnych form doskonalenia dla nauczycieli poszczególnych przedmiotów, które odbędą się do końca czerwca 2017 r. i pozwolą zapoznać się oraz przygotować właściwą realizację nowej podstawy programowej od 1 września 2017 r. Ponadto realizacja nowej podstawy

programowej była jednym z tematów marcowych porad organizowanych przez Podlaskiego Kuratora Oświaty dla dyrektorów szkół i placówek w tzw. rejonach wsparcia.

mgr inż. Franciszek Górski
Dyrektor
Wydziału Nadzoru Pedagogicznego
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Kolejny etap wdrażania zmian w polskich szkołach

14 lutego 2017 r. Minister Edukacji Narodowej podpisała rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.

Podpisane rozporządzenie obejmuje podstawę programową wychowania przedszkolnego:

- kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej;
- kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym;
- kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia;
- kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy;
- kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

Już od 1 września 2017 r. z nowej podstawy programowej będą uczyli się uczniowie klas I, IV, VII szkoły podstawowej. Podstawa będzie obowiązywała:

- w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego;
- szkolach podstawowych – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym;
- w branżowej szkole I stopnia;
- szkole specjalnej przysposabiającej do pracy;
- w pierwszych semestrach szkoły policealnej, a w latach następnych

również w kolejnych semestrach tej szkoły.

Uczniowie pozostałych klas szkół podstawowych, klas gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych będą korzystali z dotychczasowej podstawy programowej i dotychczasowych podręczników.

Do końca czerwca 2017 r. przygotowane zostaną nowe podręczniki do nowej podstawy programowej. Podręczniki, materiały edukacyjne, materiały ćwiczeniowe uczniowie szkół podstawowych oraz klas gimnazjalnych otrzymają bezpłatnie bezpośrednio w swoich szkołach. W kolejnych latach nowa podstawa programowa obejmie sukcesywnie kolejne roczniki uczniów.

Podstawa programowa będzie docelowa

Podstawa programowa dla szkoły podstawowej zawiera wszystkie potrzebne i wymagane treści w kształceniu uczniów klas VII i VIII w nowej strukturze szkoły podstawowej. Uczniowie tych klas będą wypełniali program stanowiący kontynuację tego, który realizowali w klasach 4-6. Program ma ich przygotowywać do podjęcia dalszej nauki w wybranym typie szkół ponadpodstawowych, począwszy od roku szkolnego 2019/2020. Minister Edukacji Narodowej podpisał również rozporządzenie w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników. Dotyczy ono dopuszczania do użytku szkolnego podręcz-

ników uwzględniających nową podstawę programową kształcenia ogólnego oraz kształcenia w zawodach.

- W rozporządzeniu określono:
- szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego, w zależności od rodzaju zajęć edukacyjnych, do których są przeznaczone oraz postaci podręczników;
  - rodzaj zajęć edukacyjnych, do których nie dopuszcza się podręczników do użytku szkolnego;
  - szczegółowe warunki i tryb dopuszczania podręczników do użytku szkolnego;
  - dokumenty, jakie należy dołączyć do wniosku o wpis na listę rzeczoznawców, w tym instytucje, których rekomendacja jest wymagana przy ubieganiu się o wpisanie na listę rzeczoznawców;
  - wysokość opłat wnoszonych w postępowaniu o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników w zależności od rodzaju i postaci podręcznika, zakresu kształcenia, rodzaju zajęć edukacyjnych oraz etapu edukacyjnego;
  - tryb wnoszenia i zwrotu opłat w postępowaniu o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników.

Opracowała:
Grażyna Czyżewska
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Terminarz zadań dyrektora szkoły związany z wdrażaniem zmian – nauczyciele i inni pracownicy szkoły

½ W przypadku szkoły, do której odpowiednio z dniem ½ września 2017 r., z dniem ½ września 2018 r. albo z dniem ½ września 2019 r. zostanie włączone gimnazjum, arkusz organizacji szkoły odpowiednio na rok szkolny 2017/2018, 2018/2019 albo 2019/2020 opracowuje dyrektor tej szkoły we współpracy z dyrektorem dotychczasowego gimnazjum.

2. W stosunku do nauczycieli samodzielnego wygaszanego gimnazjum oraz nauczycieli zatrudnionych w szkołach, w których będą prowadzone klasy dotychczasowego gimnazjum:

-do 15 maja (odpowiednio 2017 r. lub 2018 r.) – informacja o braku możliwości dalszego zatrudnienia danego nauczyciela gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019 z uwagi na wygaszanie kształcenia w tym gimnazjum i następujących możliwościach rozwiązań dla nauczycieli:

- przeniesienie w stan nieczynny,
  - rozwiązanie z nim stosunku pracy (jeśli nie wyrazi zgody na przeniesienie w stan nieczynny),
  - ograniczenie zatrudnienia (dotyczy nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze).
- do 31 maja (odpowiednio 2017 lub 2018 r.) wypowiedzenie stosunku

pracy, w przypadku niewyrażenia zgody na przeniesienie w stan nieczynny (rozwiązanie stosunku pracy nastąpi z dniem 3½ sierpnia odpowiednio 2017 r. lub 2018 r.).

-do 31 maja 2019 r. – wypowiedzenie stosunku pracy (rozwiązanie stosunku pracy nastąpi z dniem 3½ sierpnia 2019 r.).

W odniesieniu do dyrektora samodzielnego gimnazjum powyższe czynności wykonuje organ prowadzący to gimnazjum.

3. W stosunku do pracowników niebędących nauczycielami zatrudnionych w samodzielnym wygaszanym gimnazjum – rozwiązuje stosunek pracy na zasadach określonych w Kodeksie pracy, tj. za dwutygodniowym, miesięcznym lub trzymiesięcznym wypowiedzeniem.

Do pracowników samorządowych niebędących nauczycielami mają zastosowanie przepisy ustawy o pracownikach samorządowych w zakresie przeniesienia na inne stanowisko lub do innej jednostki organizacyjnej.

4. W stosunku do nauczycieli (innych pracowników) szkół, które z mocy prawa przekształcą się w szkoły nowego systemu (typu) informację na piśmie, że stają się nauczycielami (pracownikami) szkoły nowego typu, przekazuje się odpowiednio:

-do 15 maja 2017 r. – szkoła podstawowa, zasadnicza szkoła zawodowa, szkoła policealna, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zespół szkół w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum lub zasadnicza szkoła zawodowa i gimnazjum.

-do 15 maja 2019 r. – liceum ogólnokształcące, technikum, zespół szkół w skład którego wchodzi liceum i gimnazjum lub technikum i gimnazjum.

5. W stosunku do nauczycieli (innych pracowników) gimnazjum, które zostanie włączone do innej szkoły lub przekształcone w inny typ szkoły:

-do 15 maja (odpowiednio 2017 r., 2018 r., 2019 r.), że stają się nauczycielami (pracownikami) szkoły nowego systemu, w której będą prowadzone klasy dotychczasowego gimnazjum.

Do pracowników samorządowych niebędących nauczycielami mają zastosowanie przepisy ustawy o pracownikach samorządowych w zakresie przeniesienia na inne stanowisko lub do innej jednostki organizacyjnej.

Opracowała:
Grażyna Czyżewska
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Statuty szkół

Rada gminy po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty, o której mowa w art. 208 ust. 3 i 4 ustawy wprowadzającej, w terminie do 31 marca 2017 r. podejmuje uchwałę w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą – Prawo oświatowe, na okres od dnia ½ września 2017 r. do dnia 3½ sierpnia 2019 r.

Uchwała stanowi jednocześnie akty założycielskie szkół, o któ-

rych mowa w art. 157 ust. 6 i 7, art. 129 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 i 2 i 9, art. 182 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 200 ust. 1 pkt 2 i 3 i 5, ust. 2 pkt 1 i 3, 5 i 7 oraz ust. 3 pkt 1 i 3, 5 i 7, prowadzonych przez gminę.

Szkół lub placówkę publiczną zakłada się na podstawie aktu założycielskiego. Organ, zakładający szkołę lub placówkę podpisuje akt założycielski oraz nadaje pierwszy statut.

Akt założycielski i statut

szkoły lub placówki publicznej przesyła się właściwemu kuratorowi oświaty oraz innym organom właściwym do sprawowania nadzoru pedagogicznego nad szkołą lub placówką (art. 88 ustawy – Prawo oświatowe).

Zespoły szkół

Zespół publicznych szkół, w skład którego wchodzi jedynie dotychczasowa sześciolletnia szkoła podstawowa i dotychczasowe gimnazjum, staje się ośmioletnią szkołą podstawo-

Reforma oświaty

wą z dniem 1 września 2019 r.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej dotychczasowy zespół publicznych szkół, w terminie do dnia 30 listopada 2017 r., w drodze uchwały, stwierdza jego przekształcenie w ośmioletnią szkołę podstawową. Uchwała stanowi akt założycielski ośmioletniej szkoły podstawowej w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo oświatowe (art. 193 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.)

Zespoły szkół

Zespół publicznych szkół, w skład którego wchodzi jedynie dotychczasowe gimnazjum i liceum ogólnokształcące, staje się czteroletnim liceum ogólnokształcącym z dniem 1 września 2019 r. (chyba że do dnia 31 sierpnia 2019 r. dotychczasowe gimnazjum wchodzące w skład ww. zespołu publicznych szkół zostanie, na podstawie art. 195 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, przekształcone w szkołę innego typu); w wyniku przekształcenia gimnazjum nie mogą powstać zespoły publicznych szkół, w skład których wchodzi szkoła tego samego typu.

Zespół publicznych szkół, w skład którego wchodzi jedynie dotychczasowe gimnazjum i technikum, staje się pięcioletnim technikum z dniem 1 września 2019 r. (chyba że do dnia 31 sierpnia 2019 r. dotychczasowe gimnazjum wchodzące w skład ww. zespołu publicznych szkół zostanie, na podstawie art. 195 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, przekształcone w szkołę innego typu); w wyniku przekształcenia gimnazjum nie mogą powstać zespoły publicznych szkół, w skład których wchodzi szkoła tego samego typu.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej zespoły dotychczasowych publicznych szkół wymienione powyżej, w terminie do dnia 30 listopada 2019 r., w drodze uchwały, stwierdza jego przekształcenie w odpowiednio czteroletnie liceum ogólnokształcące albo pięcioletnie technikum.

Uchwała stanowi akt założy-

cielski w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo oświatowe (art. 193 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe)

Dotychczasowe statuty

1/2 Dotychczasowe statuty przedszkoli, szkół podstawowych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy i szkół policealnych zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2017 r.

2. Dotychczasowe statuty dotychczasowych trzyletnich liceów ogólnokształcących i dotychczasowych czteroletnich techników zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2019 r.

3. Dotychczasowe statuty dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów branżowych szkół I stopnia wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2017 r.

W przypadku statutów szkół wymienionych powyżej zostały zachowane kompetencje rady szkoły i rady pedagogicznej w zakresie uchwalania statutów (art. 322 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe)

Zasady uchwalania statutu i jego zmian pozostają bez zmian w stosunku do obowiązujących do tej pory regulacji. Oznacza to, że kompetencje do przygotowania projektu statutu lub jego zmian posiada rada pedagogiczna, natomiast uchwalenie projektu należy do właściwości rady szkoły/placówki lub rady pedagogicznej w przypadku braku rady szkoły/placówki (art. 72, art. 80, art. 82 ustawy – Prawo oświatowe)

Statuty gimnazjum, zasadniczej szkoły zawodowej, 3-letniego liceum ogólnokształcącego i 4-letniego technikum:

-Dotychczasowe statuty dotychczasowych gimnazjów zachowują moc do czasu zakończenia kształcenia w tych szkołach;

-Statuty szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół I stopnia, w których są prowadzone klasy dotychczasowego gimnazjum, zawierają postanowienia dotyczące tych klas;

-Statuty branżowych szkół I stopnia, w których są prowadzone klasy dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej, zawierają postanowienia dotyczące tych klas;

-Statuty czteroletnich liceów ogólnokształcących, w których są prowadzone klasy dotychczasowego trzyletniego liceum ogólnokształcącego, zawierają postanowienia dotyczące tych klas;

-Statuty pięcioletnich techników, w których są prowadzone klasy dotychczasowego czteroletniego technikum, zawierają postanowienia dotyczące tych klas (art. 322 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe)

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

60 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w zakresie dotyczącym ramowych statutów szkół publicznych,

60 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w zakresie dotyczącym ramowych statutów szkół publicznych artystycznych,

– zachowują moc do czasu zakończenia kształcenia w dotychczasowym gimnazjum, trzyletnim liceum ogólnokształcącym, czteroletnim technikum, klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowej szkole I stopnia, dotychczasowej szkole policealnej i szkole specjalnej przysposabiającej do pracy, a także w dotychczasowych szkołach artystycznych, oraz mogą być zmieniane na podstawie tych przepisów (art. 364 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe).

Opracowała:
Grażyna Czyżewska
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Eksperyment pedagogiczny

Eksperyment pedagogiczny (art. 45 ustawy – Prawo oświatowe) polega na modyfikacji istniejących lub wdrożeniu nowych działań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu nowatorskich rozwiązań programowych, organizacyjnych, metodycznych lub wychowawczych, w ramach których są modyfikowane warunki, organizacja zajęć edukacyjnych lub zakres treści nauczania, o których mowa w art. 1/4 ust. 1/2 pkt 3-5 ustawy Prawo oświatowe. Eksperyment pedagogiczny ma być przeprowadzany pod opieką jednostki naukowej, a jego celem jest rozwijanie kompetencji i wiedzy uczniów oraz nauczycieli.

Eksperyment pedagogiczny realizowany w szkołach lub placówce **nie może:**

-prowadzić do zmiany typu szkoły lub rodzaju placówki (czyli eksperyment nie może prowadzić do zmiany np. szkoły podstawowej w ponadpodstawową);

-naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki.

Szkoła realizująca eksperyment pedagogiczny musi umożliwić uczniowi uzyskanie wiadomości i umiejętności niezbędnych do ukończenia danego typu szkoły oraz przystąpienia do egzaminów zewnętrznych.

Postępowanie rekrutacyjne do szkół, placówek lub oddziałów, w których jest przeprowadzany eksperyment pedagogiczny, odbywa się na podstawie przepisów rozdziału 6 ustawy – Prawo oświatowe. Minister, udzielając zgody na eksperyment, może jednak wyrazić zgodę na inne zasady postępowania rekrutacyjnego niż powszechnie obowiązujące.

Eksperyment pedagogiczny może obejmować całą szkołę lub placówkę, oddział, grupę lub wybrane zajęcia edukacyjne.

Prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce wymaga zgody Ministra Edukacji Narodowej, a w przypadku szkoły artystycznej – Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego kształcenia w danym zawodzie Minister Edukacji Narodowej zasięga opinii ministra właściwego dla danego zawodu.

Dyrektor szkoły lub placówki, na podstawie uchwały rady pedagogicznej i po uzyskaniu opinii rady

rodziców, występuje do Ministra Edukacji Narodowej, a w przypadku szkoły artystycznej – do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z wnioskiem o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce, w terminie do dnia 31/3 marca roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest planowane rozpoczęcie tego eksperymentu, z tym że w przypadku eksperymentów, które mają się rozpocząć w roku 2017/2018, ustawowy termin składania wniosków został wydłużony do 31/5 maja 2017 r.

Wniosek należy złożyć za pośrednictwem kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej – za pośrednictwem Centrum Edukacji Artystycznej (specjalistycznej jednostki nadzoru utworzonej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego), którzy dołączają swoją opinię.

Wniosek powinien zawierać:

1) cel, założenia, czas trwania i sposób realizacji eksperymentu pedagogicznego;

2) opinię jednostki naukowej, dotyczącą założeń eksperymentu pedagogicznego wraz ze zgodą tej jednostki na sprawowanie opieki nad przebiegiem tego eksperymentu;

3) zgodę rady pedagogicznej wyrażoną w uchwale, opinię rady szkoły lub placówki oraz opinię rady rodziców;

4) w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu niemieszczonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego – także uzasadnienie potrzeby prowadzenia kształcenia w danym zawodzie wraz z pozytywnymi opiniami:

a) wojewódzkiej lub powiatowej rady rynku pracy, wydanej po uzyskaniu opinii odpowiednio wojewódzkiego lub powiatowego urzędu pracy,

b) organu samorządu gospodarczego lub innej organizacji gospodarczej właściwej dla danego zawodu,

c) jednostki naukowej lub stowarzyszenia zawodowego właściwego dla zawodu, w zakresie merytorycznej zawartości programu nauczania przewidzianego dla danego zawodu.

Jeżeli planowany eksperyment pedagogiczny wymaga przyznania szkole lub placówce dodatkowych środków budżetowych, do wniosku dołącza się pisemną zgodą organu prowadzącego szkołę na finansowanie planowanych działań.

Dyrektor szkoły lub placówki prowadzącej eksperyment pedagogiczny przekazuje bezpośrednio po jego zakończeniu Ministrowi Edukacji Narodowej, a w przypadku szkoły artystycznej – Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, sprawozdanie z przeprowadzonego eksperymentu pedagogicznego wraz z opinią jednostki naukowej, która sprawuje opiekę nad przebiegiem tego eksperymentu. Sprawozdanie dyrektor szkoły lub placówki przekazuje także organowi prowadzącemu oraz organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny. Sprawozdanie składa się za pośrednictwem kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej – za pośrednictwem specjalistycznej jednostki nadzoru – Centrum Edukacji Artystycznej, którzy dołączają swoją opinię.

Przepisy przejściowe (art. 306 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe)

Przepisy przejściowe umożliwiają szkołom lub placówkom publicznym prowadzącym działalność eksperymentalną zgodnie z dotychczasowymi przepisami, na dostosowanie swojej działalności do nowych przepisów (art. 45 ustawy Prawo oświatowe) w terminie do 31/8 sierpnia 2018 r. W przypadku niespełnienia tego warunku udzielone zgody na prowadzenie eksperymentu wygasają 1/2 września 2018 r.

Do wniosków o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce, który ma być realizowany w roku szkolnym 2017/2018, stosuje się nowe przepisy (art. 45 ustawy – Prawo oświatowe), z tym że wnioski te mogą być składane do 31/5 maja 2017 r.

Sprawy o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów i niezakończone przed 1/9 września 2017 r., rozpatrywane są zgodnie z nowymi przepisami (art. 45 ustawy Prawo oświatowe). Wnioskodawca ma czas na dostosowanie wniosku do nowych przepisów do 31/8 sierpnia 2018 r. Jeżeli do tego czasu wnioskodawca nie dostosuje wniosku postępowanie będzie umorzone.

Sprawy o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu w dotychczasowym gimnazjum i niezakończone przed 1/2 września 2017 r. podlegają umorzeniu.

Reforma oświaty

Szkoły niepubliczne, które otrzymały uprawnienia szkoły publicznej, w tym po uznaniu ich za eksperymentalne, (na podstawie art. 86 ustawy o systemie oświaty) dostosują swoją działalność do nowych przepisów (art. 1/78 ustawy Prawo oświatowe) do 31 sierpnia 2018 r. W przypadku niespełnienia tego warunku nadane uprawnienia wygasają 1 września 2018 r.

Sprawy o nadanie szkole nie-

publicznej, uprawnień szkoły publicznej, w tym po uznaniu jej za eksperymentalną, wszczęte i niezakończone przed dniem 1 września 2017 r., rozpatruje się zgodnie z nowymi przepisami (art. 1/78 ustawy Prawo oświatowe). Wnioskodawca ma czas na dostosowanie wniosku do nowych przepisów do 31 sierpnia 2018 r. Jeżeli do tego czasu wnioskodawca nie dostosuje wniosku postępowanie będzie umorzone. Sprawy o nadanie

dotychczasowemu gimnazjum niepublicznemu, uprawnień szkoły publicznej, w tym po uznaniu jego za eksperymentalne, wszczęte i niezakończone przed 1 września 2017 r., podlegają umorzeniu.

Opracowała:
Grażyna Czyżewska
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a reforma systemu edukacji

Kształcenie specjalne jest integralną częścią systemu oświaty i może być realizowane w każdej szkole funkcjonującej w tym systemie. Każda szkoła i przedszkole mają obowiązek organizować kształcenie specjalne wg standardów opisanych w przepisach prawa. Dyrektor szkoły i przedszkola zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi objętemu kształceniem specjalnym: kształcenia, wychowania i opieki dostosowanej do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych (art. 1/27 ust.2 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe - Dz.U. z 2017 roku poz. 59). Organ prowadzący zobowiązany jest do zapewnienia warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym (art. 1/10 ust. 1/2 pkt 2 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe). Te zasadnicze założenia są uszczegółowione w wielu zapisach ustawy oraz rozporządzeniach.

Czy i jak będzie zmieniać się ich edukacja w reformowanym obecnie systemie edukacji?

W podpisanych ustawach związanych z reformą (tj. ustawie – Prawo oświatowe oraz ustawie Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe) zostały uwzględnione wszystkie dotychczas obowiązujące zapisy regulujące kształcenie dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym również z niepełnosprawnościami. W obecnych przepisach zachowano wszystkie dotychczasowe formy ścieżki edukacyjne dzieci i młodzieży ze specjalnymi

potrzebami edukacyjnymi, w tym również prawo rodzica do wyboru drogi edukacyjnej swojego dziecka.

Wczesne wspomaganie

Od 1 lutego 2017 r. opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka będą mogły wydawać wyłącznie zespoły opiniujące działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Jeżeli postępowania dotyczące wydawania opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka zostały wszczęte i nie zakończą się przed 1 lutego 2017 r., mogą być wydane na starych zasadach i będą ważne. Jeżeli uczeń ma już taką opinię, zachowuje ona ważność. Rodzic nie będzie musiał występować do poradni o jej ponowne wydanie na podstawie nowych przepisów.

Zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dzieci organizować będzie jeden zespół. W przypadku, gdy nie będzie możliwe, by jeden zespół realizował wszystkie wskazania zawarte w opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, będzie możliwość realizacji części zaleceń zawartych w opinii przez inną jednostkę systemu oświaty na podstawie porozumienia.

Ważność orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przed 1 września 2017 r., zachowują ważność na okres, na jaki zostały wydane.

Orzeczenia o potrzebie kształ-

cenia specjalnego wydane przed 1 września 2017 r.:

-na okres I etapu edukacyjnego zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w klasie IV szkoły podstawowej,

-na okres II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI) zachowują ważność do czasu zakończenia kształcenia w szkole podstawowej, tj. do VIII klasy.

Wydłużenie etapu edukacyjnego

Dotychczas obowiązujące rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania umożliwiało wydłużenie etapu edukacyjnego dla uczniów niepełnosprawnych oraz uczniów szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich o jeden rok na każdym etapie edukacyjnym, zwiększając proporcjonalnie wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych. W projektowanych przepisach dotyczących ramowych planów nauczania zapisano, iż uczeń niepełnosprawny (tj. posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność) oraz uczeń szkoły w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich, w szkołach nowego typu będzie również miał możliwość przedłużenia okresu nauki:

-w szkole podstawowej: o 1/2 rok na pierwszym etapie edukacyjnym i 2 lata na drugim etapie edukacyjnym;

-w szkole ponadpodstawowej o 1/3 rok – przy zwiększeniu proporcjonalnie wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Decyzje dotyczące przedłuże-

nia okresu nauki uczniowi niepełnosprawnemu oraz uczniowi szkoły w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich będą podejmowane:

- w przypadku szkoły podstawowej:
  - a) nie później niż do końca roku szkolnego w klasie III;
  - b) nie później niż do końca roku szkolnego w klasie VIII;
- w przypadku szkoły ponadpodstawowej – nie później niż do końca roku szkolnego w ostatnim roku nauki w szkole ponadpodstawowej.

Zastosowanie powyższego rozwiązania uwzględni długość cyklu kształcenia w szkołach nowego typu, w tym tych, w których będą funkcjonowały klasy obecnego gimnazjum. Jest to jedna z form indywidualizacji procesu kształcenia i wychowania uczniów niepełnosprawnych, obok obowiązku indywidualizacji pracy z nimi na zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych (art. 44c ust. 1/2 znowelizowanej ustawy z dnia 7 września 1999 roku o systemie oświaty - Dz. U. z 2016r., poz. 1943 z późn. zm.). Nadal również istnieje obowiązek zapewnienia każdemu dziecku niepełnosprawnemu odpowiednich do rozpoznanych potrzeb zajęć rewalidacyjnych i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego mogą skorzystać też z możliwości odroczenia do 9. roku życia realizacji obowiązku szkolnego (art. 38 ust. 1/2 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe), czyli o rok lub dwa lata dłużej w stosunku do rówieśników.

Kontynuacja nauki przez uczniów niepełnosprawnych

Wszelkie zmiany związane z reformą systemu edukacji przebiegać będą analogicznie we wszystkich typach i rodzajach szkół – ogólnodostępnych, integracyjnych, jak i specjalnych. Tak więc przekształcanie szkół specjalnych i integracyjnych odbywa się na podstawie regulacji dotyczących szkół ogólnodostępnych. Absolwent gimnazjum, w zależności od rodzaju niepełnosprawności, będzie mógł od 1/9 września 2019 r. kontynuować naukę w:

1. 3-letnim liceum ogólnokształcącym (z wyjątkiem uczniów z niepełnosprawnością intelektualną),

2. 4-letnim technikum dla młodzieży (z wyjątkiem uczniów z niepełnosprawnością intelektualną),

3. 3-letniej branżowej szkole I stopnia dla młodzieży (w miejsce dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej),

4. 3-letniej szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy (dotyczy uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów ze sprzężoną niepełnosprawnością).

Od 1/9 września 2019 r. rozpocznie kształcenie 5-letnie technikum dla młodzieży.

Od 1/9 września 2020 r. rozpocznie działalność branżowa szkoła II stopnia, przeznaczona dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia.

Planowane zmiany w kształceniu uczniów niepełnosprawnych

Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowuje projekt stosownych przepisów regulujących, do którego roku życia będzie uczyć się w danym typie szkoły uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Planowane jest, że po wprowadzeniu reformy będą mogli oni uczyć się w szkole podstawowej do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 20. rok życia, natomiast w przypadku szkoły ponadpodstawowej do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 24. rok życia.

Zmiany w pomocy psychologiczno-pedagogicznej

W ustawach oświatowych nie zmieniono w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Trwają obecnie prace nad opracowaniem nowych rozwiązań mających na celu przeprowadzanie – jako podstawy wsparcia - rzetelnej i trafnej diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów, uzupełnionej o model biopsychospołeczny, uwzględniający kontekst funkcjonowania dziecka w środowisku nauczania i wychowania. Do diagnozy wykorzystana ma być klasyfikacja ICF.

Celem zmiany jest przejście od modelu medycznego opartego na rozpoznaniu medycznym (np. przyporządkowaniu do określonej grupy/rodzaju niepełnosprawności na

podstawie rozpoznania lekarskiego i/lub diagnozy psychologicznej i na tej podstawie wnioskowania o potrzebach) na rzecz modelu społecznego, opartego na analizie funkcjonowania dziecka i wynikających z tego potrzeb w zakresie zarówno wsparcia dziecka, jak dostosowania środowiska zewnętrznego (dostosowanie warunków nauczania – likwidacja barier architektonicznych, dostosowane miejsce pracy, odpowiednie pomoce dydaktyczne, metody pracy dydaktycznej i wychowawczej itp.).

Ten model diagnozy oparty będzie o analizę nie tylko informacji o indywidualnych cechach dziecka, ale również barierach i zasobach w jego środowisku, z uwzględnieniem informacji z różnych źródeł (np. lekarz, szkoła, opieka społeczna).

Należy dodać, iż MEN współpracuje obecnie z Radą ds. ICF w zakresie wykorzystania w opracowywanym modelu diagnozy Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia – wersji dla dzieci i młodzieży (ICF-CY), zapraszając jednocześnie do tej współpracy przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Kształcenie zawodowe

W chwili obecnej Ministerstwie Edukacji Narodowej trwają prace dotyczące opracowania podstaw programowych w 6 zawodach pomocniczych, dedykowanych uczniom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i wprowadzenia nowych zawodów pomocniczych do rozporządzenia w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Proponowane zawody pomocnicze to:

- Pracownik pomocniczy ślusarza;
- Pracownik pomocniczy stolarza;
- Pracownik pomocniczy mechanika;
- Pracownik pomocniczy kucharza;
- Pracownik pomocniczy krawca;
- Pracownik pomocniczy fryzjera.

Zmiany te mają na celu umożliwienie młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim uzyskania zawodu, który umożliwi uzyskanie w przyszłości samodzielności zawodowej na rynku pracy i niezależności finansowej.

Opracowanie – w oparciu o materiały MEN
Jolanta Broda

Pamiętajmy o „Mazurku”! (2)

Znajomość polskiego hymnu państwowego i wiedza o utworze, który stanowi jego źródło, pozostawiają wiele do życzenia. Jak na pieśń, która od dwustu lat jest głęboko zakorzeniona w polskim dziedzictwie narodowym, to zastanawiająca i równocześnie niepokojąca sytuacja. Stąd potrzeba ciągłego przypominania i analizowania treści „Mazurka Dąbrowskiego” oraz okoliczności, w których powstał. Zamieszczamy drugą część tekstu na jego temat (część pierwsza została opublikowana w marcowym numerze „Podlaskich Wiści Oświatowych”).

O języku „Mazurka”

Porównanie tekstu „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech” z dzisiejszym językiem literackim pozwala na **dostrzeżenie w utworze regionalnych właściwości językowych i archaizmów typowych dla II połowy XVIII w.** Do regionalizmów w języku Wybickiego zaliczyć można typowo mazowiecką (Kaszuby, skąd pochodził Wybicki, leżały na skraju występowania gwar mazowieckich) wymowę końcówki *-ami*, a więc jako *-amy*. Jej pojawienie się w trzeciej strofie (*Będziem Polakamy*) pozwoliło na zachowanie żeńskiego rymu dokładnego, który charakteryzuje cały utwór. Innym regionalizmem w języku Wybickiego jest wymowa kończącego wyraz, wygłosowego *-ejjako-i* lub *-y* (*z ziemi włoski*). Niektórzy badacze, analizując tekst „Mazurka...”, dostrzegają też zapis takiej wymowy na początku strofy piątej (Już tam oćiec do swej Basi / Mówi zaplakany). Powołując się na inne przykłady z rękopisów Wybickiego, dowodzą, że *zaplakany* to w istocie dopełniacz rodzaju żeńskiego: *zaplakanej*. Według nich, u Wybickiego Basia płacze, zapewne czekając na powrót legionistów. Gwarowe jest także dążenie do zwięzienia lub rozszerzenia artykulacji samogłosek przed spółgłoskami nosowymi. W „Pieśni...” występuje to w formie złączeń zamiast złączym. Już w czasach Wybickiego archaizmem było staropolskie brzmienie słowa *oćiec*. Są w końcu w rękopisie „Pieśni...” błędy. To zapewne one spowodowały pojawienie się nieoczekiwanych wersji nazwisk (*Czarnecki* zamiast *Czarnecki* czy *Kościusko* zamiast *Kościuszko*). Porównując język Wybickiego z dzisiejszym językiem

literackim, można stwierdzić, że archaizmami są już historyczne, modne w czasach stanisławowskich formy $\frac{1}{2}$ osoby liczby mnogiej czasu teraźniejszego (złączem zamiast złączymy, *przejdziem* zamiast *przejdziemy*, *będziem* zamiast *będziemy*). Śladem potocznej wymowy grupy spółgłoskowej *-wsk* - jest pisownia nazwiska *Dąbroski* zamiast *Dąbrowski*. Podczas analizy składni „Pieśni...” szczególne wątpliwości budzi strofa czwarta. Nie powinien tu wystąpić imiesłowowy równoważnik zdania okolicznikowego czasu, gdyż nie ma tu tożsamości między podmiotem w zdaniu głównym i w zdaniu podrzędnym. Są wreszcie w tekście Wybickiego przestarzałe wyrazy (związki frazeologiczne czy znaczenia wyrazowe). Należą do nich: *jeno* (tylko), *pono* (podobno), *taraban* (używany w wojsku wielki bęben, miedziany kocioł z naciągniętą na obwódzie skórą), *osiąść* (zagarnąć, wziąć w posiadanie), za przewodem (pod przewodnictwem), *jąć* (wziąć, chwycić), *pozwolić* (dać, użyzyć).

Tworząc polski hymn państwowy, dokonano znacznych przeróbek tekstu „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech”. Są one różnie oceniane. Często twierdzi się, że bilans zmian, nie licząc korekt pisowniowych i zastępowania form gwarowych czy regionalnych formami zgodnymi z normą języka literackiego, jest dla tekstu Wybickiego zdecydowanie niekorzystny. Autor analizy językowo-stylistycznej „Pieśni...” Bogdan Walczak pisze na przykład, skrótowo oddając istotę zmian, które wprowadzono w pierwszej strofie: *Czasownik umrzeć, w odniesieniu do Polski użyty metaforycznie, dodaje tekstowi poetyckości, a ponadto forma umarła wchodzi w wyrazistą (wyrazistszą niż w wypadku formy zginęła) opozycję z formą żyjemy. Wydrzeć jest bez porównania wyrazistsze i intensywniejsze od semantycznie neutralnego, bezbarwnego wziąć (lub odjąć). Szablą odbić eksponuje związek z biciem się, bitwą, czego już nie ma w zwrocie szablą odebrać. Dioniza Wawrzykowska-Wierciochowa w obszerniej monografii pt. „Mazurek Dąbrowskiego” stwierdza: *Oprócz różnych odmian i uzupełnień oryginalnego tekstu Mazurka, napisanego przez Wybickiego, mamy też pewne przeinaczenia przy cytowaniu oryginalnego tekstu. Takim**

najważniejszym jest zastąpienie słowa 'kiedy' słowem 'póki'. A tak się to przeinaczenie zakorzeniło, że dopuszczają się go – oczywiście nieświadomie – (...) historycy literatury, pisarze, poeci, muzykolodzy itd. Wybicki napisał w swym tekście (...): Jeszcze Polska nie zginęła, kiedy my żyjemy, co znaczyć miało, że kiedy my żyjemy, a w przyszłości być będą nasi potomkowie – będzie istniał naród, a więc Polska nie zginie. Tymczasem zmienione słowo: kiedy na póki wnosi sens inny, pejoratywny w odniesieniu do nadziei, jaką pierwotny tekst wysuwał. Póki my żyjemy – jest Polska, a gdy pomrzemy – to co? Być może, że to póki przyszło do nas z przerwówkę czesko-słowackich; w czeskiej znajdujemy pokud naše věrne srdce za naš narod bije, w tekście słowackim brzmi dokiaľ, w rosyjskim poka (...). Co gorsze: w śpiewnikach – nawet ostatnio wydawanych – przez nieświadomość lub niedbalstwo powtarza się ten sam błąd; słyszy się go w programach radiowych i telewizyjnych, a nawet w występach chórów szkolnych, w których jedne dzieci śpiewają: kiedy, a inne: póki. Toteż słuszne było (...) z żądaniem, aby nareszcie zaprzestano 'pókać' i hymn śpiewano wedle jego oryginalnego i zatwierzonego brzmienia.

Zmieniając refren, poza korektą szczegółów pisowniowych i dostosowaniu fonetyki do normy starannego języka literackiego, poprawniono szyk tak, by był zgodny z przebiegiem oznaczanej przez wypowiedzenie czynności (zamiast: *Marsz, marsz Dąbroski / Do Polski z ziemi włoski* zaproponowano *Z ziemi włoskiej do Polski*). Drobnej zmiany, kosztem dokładności rymu (gwarowe *Polakamy* zastąpiono literackim *Polakami*), dokonano w drugiej strofie hymnu (którą stała się trzecia strofa „Pieśni...”). Nowy sens nadano drugiej strofie „Pieśni...”, przyjętej jako trzecia strofa hymnu. Wydaje się zasadne z historycznego punktu widzenia zastąpienie słowa *rozbiornie* („Mazurek...”) powstał jako reakcja na osiemnastowieczne rozbiory Polski słowem *zaborze*. Zapis nowej wersji stwierdza też jednoznacznie to, co niezręcznie wyraził Wybicki, że to właśnie legioniści wrócą (podobnie jak ratujący ojczyznę przed obcym panowaniem Czarniecki) do ojczyzny. Warto

wspomnieć, że śpiewania czwartej strofy „Pieśni...” zamierzano, gdy Rosja zawarła sojusz z Napoleonem w 1807 r. Skutkiem tego ta część tekstu Wybickiego poszła w zapomnienie i nie znalazła się w przyjętej ustawowo wersji hymnu. Stosunkowo najmniej zmieniono dawniej piątą, obecnie czwartą strofę „Mazurka...”. Natomiast ostatnia, gdy Kościuszko odmówił współpracy z Napoleonem w 1806 r. (cesarz nie zadeklarował m.in. odbudowy Polski w granicach przedrozbiorowych), także została odrzucona. Była ona zresztą trudniejsza do śpiewania, miała bowiem inną budowę pod względem rytmicznym (pozostałe strofy miały układ sylab 8+6+8+6, ta – 8+6+8+7).

Ostateczny tekst polskiego hymnu państwowego przedstawia się następująco:

Mazurek Dąbrowskiego

[1.]

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

[2.]

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz...

[3.]

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz...

[4.]

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany –

Sluchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.

Marsz, marsz...

/Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej, t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 625/

Pamiętajmy o „Mazurku”!

Ukształtowane i utrwalone przez pokolenia symbole narodowe – orzeł biały, biało-czerwone barwy i „Mazurek Dąbrowskiego” – wyrażały zawsze miłość Polaków do Ojczyzny, dążenia do jedności narodu, niepodległości i integralności państwa. Łączyły i łączą wszystkich Polaków w kraju i zagranicą. Są trwałymi znamionami tożsamości, honoru, dumy i godności Polaków. Stąd w ustawie o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 625) zapisano, że *otaczanie tych symboli czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej oraz wszystkich organów państwowych, instytucji i organizacji. Publicznie hymn państwowy wykonuje się lub odtwarza w szczególności w czasie uroczystości oraz świąt i rocznic państwowych. Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązuje zachowanie powagi i spokoju. Osoby obecne podczas publicznego wykonywania lub odtwarzania hymnu stoją w postawie wyrażającej szacunek, a ponadto mężczyźni w ubraniach cywilnych – zdejmują nakrycia głowy, zaś osoby w umundurowaniu obejmującym nakrycie głowy, niebędące w zorganizowanej grupie – oddają honory przez salutowanie. Poczty sztandarowe podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu oddają honory przez pochycenie sztandaru.*

Nie budzi wątpliwości, że „Pieśń...” wyrażała myśli możliwe do zaakceptowania przez wszystkich patriotów, mówiące o suwerenności narodu i państwa, nie obiecała, że stanie się to szybko. Nie była więc źródłem rozczarowań. Odwoływała się do nieśmiertelności państwa, tworzonego

przez świadomy swej tożsamości naród. Szansę na militarny sukces i odzyskanie państwa uzależniała od wspólnego wysiłku Polaków w kraju i zagranicą. W ten sposób likwidowała w załączku swary dotyczące ustalania, komu przyznać większe zasługi. Wybicki, co należało wówczas do rzadkości, nie rozdrapywał ran, nie wymieniał nieistniejących zasług. Pisząc tylko o konieczności odebrania tego, co zostało nieprawnie zagrabione, nie budził nienawiści do wrogów. Dając wyraz poczuciu jedności i odrębności narodowej Polaków, „Pieśń...” była pozbawiona elementów nacjonalistycznych. Pozwoliło to, w dobre hasła „Za Waszą wolność i naszą”, przenosić jej treści na inne narody. Znaleźć można wreszcie w „Pieśni...” sporo pozytywnych emocji. Gdy doda się prostotę i harmonię formy, nie dziwi, że „Mazurek...” pozwalał mieć nadzieję w najbardziej tragicznych i wyrażać radość w najbardziej radosnych momentach naszej narodowej historii.

Praca lekcyjna skupiona wokół „Pieśni...” pozwala doskonale spełniać zadania, jakie w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania zostały postawione przed każdą szkołą. Praca ta – na wszystkich etapach edukacji – wykazuje łączenie i przenikanie się wiedzy i umiejętności, specyficznych dla różnych nauczanych przedmiotów. Daje także szansę na tworzenie w świadomości ucznia zintegrowanego systemu wiedzy, umiejętności i postaw. Zajęcia lekcyjne związane z „Pieśnią...” pozwalają na kształtowanie pożądanych postaw wychowawczych. Stąd w pracy szkolnej należy wyeksponować te słowa „Mazurka...”, które – jak pisał Stanisław Tubek: *kryją w sobie ogromny ładunek treści patriotycznych: chęć służenia ojczyźnie, gotowość do poświęceń, przywiązanie do ziemi rodzinnej i narodowych tradycji, dążenie do pełnej niezawisłości, przekonanie o niezniszczalności narodowych wartości, których jednak trzeba strzec i bronić ze wszystkich sił.*

dr Tadeusz Mosiek
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Wykorzystano między innymi:

- Hadyna S., „Droga do hymnu”, Warszawa 1989
 Russocki S., Kuczyński S.K., Willaume J., „Godło, barwy i hymn Rzeczypospolitej”, Warszawa 1963
 Tubek S., „Wartości wychowawcze <Mazurek Dąbrowskiego>”, w: *Edukacja i Dialog*, 1997, nr 4(87)
 Walczak B., „Jeszcze Polska nie umarła (komentarz językowo-stylistyczny)”, w: *Kronika Miasta Poznania*, 1997, nr 3
 Wawrzykowska-Wierciochowa D., „Mazurek Dąbrowskiego”, Warszawa 1974

Obchody Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego

W Polsce międzywojennej dzień 19 marca był świętowany niemalże jako święto państwowe. A działo się tak przez wzgląd na osobę najsłynniejszego w tym okresie solenizanta Marszałka Józefa Piłsudskiego. Zwyczaj ten narodził się podczas walk legionowych nad Nidą w miejscowości Grudzyń w 1915 roku, wtedy to imieniny wyszły spoza wąskiego kręgu rodziny i znajomych, by stać się najpierw świętem legionistów, a następnie całego kraju. Od początku imieniny Komendanta były jednak czymś więcej niż okazją do złożenia życzeń drogiemu solenizantowi, bardziej był to jeden ze sposobów zamianifestowania swego przywiązania do Wodza i sprawy przez niego reprezentowanej. Szczególnie było to widoczne podczas aresztowania Piłsudskiego w Magdeburgu: „nadeszły dziesiątki tysięcy powinszowań i rzecz charakterystyczna dla Niemców, wówczas tej korespondencji mu nie dostarczali, ale przechowali ją w porządku, a po zwolnieniu go z więzienia odesłali wszystko do Warszawy”. Pierwsze imieniny w niepodległej Polsce były jeszcze skromne, ale już te w 1920 imponowały rozmachem, Wojsko Polskie zwróciło się do solenizanta, by ten zechciał przyjąć najwyższy stopień wojskowy, w szeregu miast zawiązywały się społeczne komitety organizacji obchodów, dekorowano urzędy zielenią, barwami narodowymi, organizowano odczyty, wieczornice, rauty, orkiestry dęte dawały koncerty, w tworzenie legendy Marszałka angażowali się najwybitniejsi twórcy tamtego czasu: Tuwim, Lechoń, Wierzyński, Kossak, Żelwerowicz i inni. Po wycofaniu się Piłsudskiego z czynnego życia politycznego, imieniny stały się okazją do demonstracji zwolenników domagających się powrotu „samotnika z Sulejówka” i ponownego objęcia przezeń władzy. Unaoeczniały też przywiązanie prostego ludu do „ojca narodu”, do Sulejówka schodzili się tłumy ludzi często z dalekich stron przynoszących Piłsudskiemu co kto mógł: kury, gęsi, kaczkę, króliki, jaja, sery, mleko, a nawet żywego lisa. Po wypadkach majowych i powrocie Marszałka do władzy w uroczystości

imienin zaczęto angażować cały aparat administracyjno-urzędniczy, szczególnie władze oświatowe i oczywiście wojsko. Co ciekawe, samego solenizanta w miarę upływu lat męczył hałas wokół jego osoby, w dniu imienin zaszywał się w gronie najbliższej rodziny, uciekał do ukochanego Wilna, wyjątek robił, przyjmując prezydenta Mościckiego i delegacje dziecięce. Zwyczaj świętowania imienin Marszałka przetrwał jego śmierć i był kontynuowany po 1935 roku chociaż z konieczności przybrał charakter bardziej refleksyjny. Kontynuowano go także po wybuchu wojny na emigracji, mimo niechętnego stanowiska ekipy generała Sikorskiego. Pozostał mu wierny major Hubal i jego Oddział Wydzielony oraz inne oddziały podziemia. Po wojnie, jak większość rzeczy związanych z legendą Piłsudskiego, tak i jego imieniny komuniści starali się wymazać ze świadomości i pamięci Polaków. Do oficjalnych obchodów wrócono po 1989 roku, chociaż oczywiście już bez takiego rozmachu jak przed wojną.

Międzywojenny Białystok nie był w tyle jeśli idzie o świętowanie imienin swego pierwszego Honorowego Obywatela, na ogół były one obchodzone zgodnie z wzorcem, jaki płynął z Warszawy, jednak miał i swoją regionalną specyfikę, jak np. przesyłanie Marszałkowi wycinanek podlaskich wykonanych przez dzieci, osiemnastokilometrowy marsz organizowany przez Związek Strzelecki, czy obdarowywanie przez kuchnie dla bezrobotnych i bezdomnych swych

podopiecznych „dodatkową porcją mięsa”. W 1998 roku dzięki Towarzystwu Przyjaciół Grodna i Wilna wskrzeszono przedwojenny zwyczaj w Białymstoku. Imieniny Marszałka stały się punktem wyjściowym do organizowania dorocznych Dni Kultury Kresowej, których są corocznym zwieńczeniem.

Do Obchodów Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego przyłączyło się również Przedszkole Samorządowe Nr 27 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Białymstoku. Przedszkole to uczestniczy czynnie we wszystkich patriotycznych uroczystościach, lecz od kiedy nadano mu patrona Marszałka Józefa Piłsudskiego, z większym jeszcze zaangażowaniem bierze w nich udział, zapraszając do wspólnego świętowania absolwentów, rodziców dzieci oraz władze Białegostoku. Od dwóch lat Przedszkole Samorządowe nr 27 organizuje konkurs plastyczny dla dzieci z białostockich przedszkoli pt.: „Marszałek Józef Piłsudski oczami dziecka” i będzie dążyło do tego, aby kolejne edycje wpisywały się w tradycję przedszkola. Celem tego konkursu było ukazanie postaci Marszałka z perspektywy dziecka. Ze względu na duże zainteresowanie tematem (wpłynęło blisko 100 prac) oraz ciekawy sposób przedstawienia Marszałka Piłsudskiego, jury miało ciężki wybór i musiało ograniczyć się do nagrodzenia 20 laureatów. Rozstrzygnięcie konkursu połączone było z Obchodami Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, Rokiem Marszałka oraz zakończeniem Tygodnia Obchodów Dni Kultury

Kresowej w Białymstoku. Po uroczystej Mszy Świętej w Kościele Farnym i złożeniu kwiatów pod pomnikiem Marszałka Piłsudskiego uczestnicy przenieśli się do Centrum Wystawieniczo – Konferencyjnego Archidiecezji Białostockiej, gdzie kontynuowano dalszą część obchodów. Przekraczając próg budynku goście mogli obejrzeć wystawę nagrodzonych i wyróżnionych prac plastycznych poświęconych Józefowi Piłsudskiemu. Rozstrzygnięcie konkursu poprzedził występ dziecięcego chóru z PS nr 27 oraz młodzieży szkolnej ze Szkoły Podstawowej nr 2½ w Białymstoku. Niezwykle wzruszające było wspólne wykona-

nie „Pierwszej Brygady”, podczas której Iza zakręciła się w oku niejednemu uczestnikowi tej ważnej uroczystości. W dalszej kolejności nagrodzono autorów prac. Ogromnym, a zarazem miłym zaskoczeniem dla dzieci okazał się pan Czesław Jakubowicz, członek Związku Piłsudczyków, który tego szczególnego dnia założył mundur i swoim wyglądem przypominał Marszałka Piłsudskiego. Do nagrodzenia dzieci przyłączył się Związek Piłsudczyków, Instytut Pamięci Narodowej oraz Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna z którymi Przedszkole Samorządowe nr 27 współpracuje od lat. Konkurs plastyczny poświęcony Mar-

szalkowi Józefowi Piłsudskiemu oraz inne uroczystości patriotyczne obchodzone w naszym przedszkolu niech przyczyniają się do krzewienia patriotyzmu w młodych sercach dzieci, a w przyszłości do świadomej postawy patriotycznej ludzi dorosłych.

Justyna Świdarska
Nauczyciel Przedszkola
Samorządowego Nr 27
w Białymstoku

Piotr Siwicki
Prezes Związku
Piłsudczyków
w Białymstoku

Przedszkolaki poznają Wszechświat

Dzieci z Przedszkola nr 1 w Łapach 6- latki z grupy integracyjnej, rozpoczęły swoją naukowo- fantastyczną podróż po Wszechświecie i „Ufolandii”

Przez cały tydzień z wielkim zainteresowaniem słuchały rymowanek, wierszy, opowiadań i piosenek, zarówno tych o tematyce związanej z kosmosem, jak i tych fantastycznych związanych z UFO i ufoludkami. Na początku przywitały się z Układem Słonecznym, który zafascynował nazwami i wyglądem planet. Poznały planety, układały je na poszczególnych orbitach oraz zapoznawały się z ich nazwami. Oglądały, wyświetlane z projektora rozgwieżdżone niebo, obserwując różne konstelacje gwiazd.

Zdobyte informacje stały się dla nas inspiracją do podejmowania licznych zabaw: ruchowych, językowych, ortofonicznych, konstrukcyjnych i plastycznych. Poleciliśmy z Ufoludkami na ich nieznaną planetę, tańcząc do zabawy ruchowej „Latający talerz”. Bawiliśmy się przy piosenkach: „Ufoludki”, „Trzej kosmici”. Według własnych pomysłów za pomocą mazaków i kredek pokolorowaliśmy obrazki „Ufoludki badają nieznaną planetę” i „ W

kosmosie”. Wykonaliśmy rakiety technika łączoną, wykorzystując figury wycięte z kolorowego papieru, mazaki i kredki.

Ogromną radość sprawiły nam podejmowane dialogi w języku Ufoludków. Aby lepiej poznać kosmos aktywnie uczestniczyliśmy w zabawie badawczej „Lampa lawowa”, w której mogliśmy zaobserwować, w jaki sposób powstał kosmos, gwiazdy i planety. Bawiliśmy się w zabawę słuchową,

w której skandowaliśmy poszczególne słowa: „Je- stem, kos- mi- tą. Jak się- na- zy- wam?”. Podczas zabawy „Wyprawa w kosmos” układaliśmy z figur geometrycznych rakiety i statki kosmiczne. Na zakończenie kosmicznego tygodnia skonstruowaliśmy gwiazdy z papieru.

Nauczycielki:
Krystyna Granaszewska,
Ewa Oltarzewska,
Marcelina Lupińska

Dlaczego warto uczyć się programowania?

„Nauka pisania programów to gimnastyka dla mózgu. Pozwala wypracować umiejętność efektywnego myślenia o rzeczach niezwiązanych z informatyką”
Bill Gates

Rozwój nowych technologii zapewnia wydajniejsze metody pracy, otwiera nowe perspektywy działalności człowieka.

Uważa się, że język programowania będzie alfabetem profesjonalistów i podstawową kompetencją XXI wieku. To stwierdzenie odnosi się nie tylko do specjalistów ICT, ale do każdego. Stąd mówi się o potrzebie nauki programowania już w szkołach podstawowych.

Programista i bloger Sacha Greif tłumaczy, że programowanie staje się ważną umiejętnością z perspektywy zwykłego człowieka. „Nie chodzi o to, że trzeba od razu stać się gwiazdą IT. Zyskujesz zdolność tworzenia stron internetowych albo – jeśli musisz w pracy przy komputerze wykonywać powtarzalne i nudne czynności – możliwość napisania programu, który zrobi to za ciebie”. Oznacza to, że skonstruowane skrypty mogą wykonywać rutynowe zadania typu: porządkowanie dokumentów, plików czy wyszukiwanie informacji, zliczanie danych itp.

„Wkrótce może się okazać, że podstawowy poziom programowania może być wymaganiami standardowym, jakim dzisiaj np. jest obsługa pakietu Office” - to słowa dra Łukasza Arendta, pracownika Uniwersytetu Łódzkiego. Współcześni uczniowie - cyfrowi tubylerzy – preferują media interaktywne z Internetem (i wyszukiwarkę Google) na czele, doskonale się nimi posługują, ale mają problemy z dotarciem do wartościowych informacji i ich interpretacją. Preferują hipertekstowy dostęp do informacji. Oznacza to zmianę sposobu myślenia z dotychczasowego linearnego na wielowątkowy. Są oni przy tym niezdolni do głębszej refleksji, nie potrafią wyciągać ogólnych wniosków czy przyjąć szerszego punktu widzenia. Zapamiętują mnóstwo informacji, ale nie potrafią ich interpretować ani zrobić z nich użytku – w rezultacie coraz mniej ludzi jest zdolnych do tak dziś cenionej kreatywności. Uczniowie „uczą się niesystematycznie, zazwyczaj wtedy,

kiedy muszą. Nie czerpią radości z poznawania. Obserwuje się, że mają też kłopoty z rozumieniem pojęć, wnioskowaniem, planowaniem i podejmowaniem decyzji. Słabo wypadają w testach sprawdzających umiejętność twórczego myślenia. Do ograniczeń, zalicza się też między innymi zanik umiejętności przeprowadzenia logicznego wywodu.

Uczniowie dorastają w dobie cyfryzacji. Szkoła musi sprostać zmianom społecznym, kulturowym i technicznym. Jest to duże wyzwanie organizacyjne i dydaktyczne, dostosowanie modelu szkoły do rzeczywistych potrzeb i oczekiwań społecznych. Zadania szkoły powinny uwzględniać nowe kompetencje cyfrowe współczesnego ucznia, rozwijać umiejętności rozumowania, myślenia strategicznego, argumentowania, wnioskowania czy dokonywania interpretacji. Niezmiernie ważne jest także przygotowanie uczniów do rozwiązywania problemów z różnych dziedzin życia/gospodarki/nauki przy świadomym wykorzystaniu technik i metod, jakie oferuje informatyka.

Edukacja informatyczna to już nie tylko nauka obsługi pakietu Office. Coraz większy nacisk już w klasach najmłodszych kładzie się właśnie na umiejętności programistyczne i kształtowanie postaw z nimi związanych. Są to: umiejętność analitycznego i abstrakcyjnego myślenia, planowania, kreatywności, zdolności do realizacji innowacji, optymalizacji działań, skutecznej komunikacji, pracy w zespole. Programowanie to przede wszystkim świetna zabawa, rozwiązywanie zagadek i złożonych problemów. O nauce programowania coraz częściej mówi się jako o działaniu wspierającym współpracę i pracę zespołową. Programowanie nie ogranicza się tylko do pisania skryptów w określonym języku programistycznym, a co za tym idzie nauka programowania nie powinna ograniczać się do nauki danego języka i tłumaczenia algorytmów na ten język. Obejmuje analizę konkretnego problemu, wypracowanie

rozwiązania go w postaci algorytmu, dostosowanie algorytmu do możliwości jego wdrożenia (np. parametrów komputera), przetłumaczenie algorytmu na odpowiedni język programistyczny (kodowanie). Bezpośrednio związanymi z programowaniem czynnościami są testowanie oraz eliminowanie błędów ze skryptu.

Rozwiązywanie prostych zadań, zagadek i łamigłówek logiczno-logicznych, układanie obrazków, tekstów, instrukcji w logicznym porządku, tworzenie poleceń dla określonego planu działania, to umiejętności, które uczniowie nabywają już na pierwszym etapie kształcenia. Przykłady i analiza algorytmów z życia codziennego pomagają zrozumieć uczniom instrukcje, algorytmy z powtórzeniami czy algorytmy realizujące warunek. Jest to doskonale przygotowanie do późniejszego konstruowania skryptów w wizualnych językach programowania.

Rozwijanie myślenia algorytmicznego, wspomaganie wizualizacją lub symulacją działań algorytmicznych nie powinno być oderwane od innych edukacji pierwszego etapu kształcenia. Taki sposób nauki programowania można realizować wykorzystując np. matę edukacyjną. Klocki dołączone do maty: strzałki, symbole obrotów, skoków, zmiany wielkości, start i stop, świetnie wprowadzają do aplikacji typu: Scratch Junior, Kodable czy Lightbot. Kształtowanie umiejętności logicznego myślenia u uczniów można również wspierać poprzez rozwiązywanie łamigłówek programistycznych jakimi są np.: Konkurs Bóbr, czy inicjatywa Godzina Kodowania.

Kolejny etap nauki programowania to programowanie w językach wizualnych. Popularnym środowiskiem programistycznym jest Scratch. Jest to intuicyjny język pozwalający w sposób wizualny tworzyć gry, pokazy multimedialne, historyjki itp. Niewątpliwą zaletą Scratcha jest błyskawiczny efekt, jaki widzi uczeń, tworząc swój program. Ma to duże znaczenie przy nauce najmłodszych, którzy oczekują

Rozwijanie kompetencji informatycznych

szybkich rezultatów swojej pracy. Uczniowie mają ochotę i motywację do dalszej pracy. Powiązanie programowania z robotyką i konstruowaniem urządzeń to kolejny wyłaniający się trend w edukacji informatycznej. Połączenie elementów nauki programowania ze sterowaniem robotami uatrakcyjniła uczenie się i podnosi

motywację, pokazując fizyczny efekt kodowania, a przede wszystkim - rozwija pomysłowość uczniów.

Nauka programowania uczniów pierwszego etapu kształcenia wymaga dobrego przygotowania nauczycieli. Wzmocnienia ich kompetencji cyfrowych i wyposażenia w praktyczną wiedzę o tym, jak wprowadzać dzieci w

świat nowych technologii i programowania – język przyszłości.

Katarzyna Gagan
Konsultant Centrum
Edukacji Nauczycieli
w Białymstoku

Nauka programowania w Szkole Podstawowej nr 34 w Białymstoku

W roku szkolnym 2016/2017 Ministerstwo Edukacji Narodowej rozpoczęło pilotaż dotyczący nauki programowania. W dniach 2 i 3 marca 2017 r. w Szkole Podstawowej Nr 34 im. gen. Józefa Zachariasza Bema w Białymstoku odbyła się pierwsza tura warsztatów w programowaniu robota Photon. W zajęciach wzięły udział klasy: 7⁰, IV, II a, b, c.

Czym jest Photon? Czym odróżnia się od innych robotów dostępnych na rynku? Jak mówią jego twórcy i laureaci prestiżowego Konkursu Imagine Cup 2015 organizowanego przez firmę Microsoft, Photon jest robotem, który rozwija się razem z dzieckiem. „Każdy egzemplarz na świecie jest inny. Inne odblokowane czujniki, inny sposób zaprogramowania - o cechach Photon'a decyduje więc to, jak dorasta jego właściciel i jak z nim postępuje.” - to słowa jednego z pomysłodawców i konstruktorów Marcina Joki.

I rzeczywiście, dzieci, które brały udział w pierwszej turze warsztatów, były zachwycone jego możliwościami, prostotą obsługi. Wydając polecenia robotowi, za pośrednictwem aplikacji dostępnej na urządzeniach mobilnych, rozpoczęły naukę programowania poprzez zabawę. Dodatkowo rozwijały kompetencje kluczowe jakimi jest m. in. współdziałanie w grupie.

Uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 34 w Białymstoku z niecierpliwością czekają na kolejne spotkanie z robotem „Photon”.

Opracowanie:
mgr Małgorzata Szczep-
Wojciechowska
Koordynator pilotażu nauki
programowania
w Szkole Podstawowej Nr 34
im. gen. J.Z. Bema
w Białymstoku

Krajowy Konkurs Wiedzy Olimpijskiej „Letnie Igrzyska Olimpijskie – Rio 2016”

Szanowni Państwo Dyrektorzy szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych oraz osoby prywatne!

-Prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego,
-Podlaski Kurator Oświaty,
-Marszałek Województwa Podlaskiego,
-Prezydent Białegostoku,
-Prezydent Suwałk,
-Prezes Podlaskiej Rady Olimpijskiej,
-Dyrektor Opery i Filharmonii Podlaskiej,

Organizują dwuetapowy krajowy konkurs wiedzy olimpijskiej „Letnie Igrzyska Olimpijskie- Rio 2016”

PARTNERZY KONKURSU:

-Narodowy Bank Polski Oddział Białystok
-Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji
-I Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku

PATRONAT MEDIALNY

-Telewizja Polska TVP 3 Białystok
-Polskie Radio SA Białystok
-Kurier Podlaski i Gazeta Współczesna
-Portal www.olimpijski.pl
-Magazyn Olimpijski
-Przegląd Sportowy

CELE KONKURSU:

1. Promowanie edukacyjnych i wychowawczych wartości sportu i olimpizmu.
2. Upowszechnianie wiedzy historycznej o dokonaniach sportowców - olimpijczyków.
3. Rozbudzanie zainteresowań kibicowskich.
4. Wskazywanie młodzieży autorytetów.
5. Kształtowanie postaw patriotycznych i prozdrowotnych.
6. Inspirowanie nauczycieli wychowania fizycznego do wprowadzenia tematyki olimpijskiej do szkolnych programów wychowania fizycznego.
7. Wdrażanie do poznania i przestrzegania zasady „fair play” przez dzieci i młodzież.

OBOWIĄZKOWY ZAKRES WIEDZY KONKURSOWEJ:

W szkołach podstawowych:

Ok. 30% pytań dotyczy ogólnych zasad olimpizmu (ceremoniału i symboliki Igrzysk).

Ok. 70% wymaganej wiedzy dotyczy rywalizacji polskich medalistów olimpijskich w Igrzyskach Letnich w Rio w 2016 roku (nazwy konkurencji, kategorii/dystansów itp., imię/imiona i nazwisko/nazwiska każdego z medalistów z roku 2016, osiągnięcia, kolor medalu, dokładny wynik sportowy, osiągnięcia z poprzednich Igrzysk, a także podstawowe informacje o wszystkich polskich medalistach w tej konkurencji w historii Igrzysk).

W gimnazjach:

Ok. 30% - wymagania jak w szkołach podstawowych, dodatkowo początek/geneza Igrzysk w starożytności.

Ok. 70% - wymagania jak w szkołach podstawowych, dodatkowo informacje o wszystkich wynikach i sportowcach polskich podczas Igrzysk w Rio 2016.

W szkołach ponadgimnazjalnych

Ok. 30% - historia polskiego ruchu olimpijskiego od 1924 roku.

Ok. 70% - podstawowe dane biograficzne polskich uczestników Igrzysk w Rio 2016.

Kategoria OPEN (prywatne osoby dorosłe)

Ok. 30% - wiedza z zakresu historii i problematyki polskiego i światowego ruchu olimpijskiego.

Ok. 70% - informacje o przebiegu, zasadach rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach, szczegółowe informacje o wszystkich uczestnikach i wynikach rywalizacji

olimpijskiej podczas Letnich Igrzysk Olimpijskich w Rio w roku 2016.

UCZESTNICY:

a) W I Etapie Konkursu (internetowym) może wziąć udział maksymalnie 10 uczniów z danej szkoły podstawowej, gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej wyłącznie na podstawie listy uczestników sporządzonej podczas rejestracji szkół.

b) W kategorii OPEN - udział w konkursie po uprzednim zgłoszeniu - rejestracji - staruje dowolna liczba osób dorosłych.

ZGŁOSZENIA DO UDZIAŁU W KONKURSIE – w dniu 24 kwietnia na stronie www.kuratorium.bialystok.pl w zakładce AKTUALNOŚCI znajdziemy adres strony logowania-rejestrowania szkół i osób (od 24 do 28 kwietnia br.).

a) Po przygotowaniach na terenie szkoły opiekunowie konkursu (nauczyciel/dyrektor lub rodzic) rejestrują w dniach od 24 do 28 kwietnia udział za pomocą formularza rejestracyjnego na stronie www (na podstawie numeru REGON lub RSPO szkoły i po wpisaniu odbiorczego adresu mailowego opiekuna konkursu oraz wypełnieniu listy uczniów - uczestników. Szkolny opiekun konkursu otrzyma drogą mailową (na podany adres mailowy) zestaw 10 loginów i haseł dostępu do konkursowego testu oraz datę rozegrania Konkursu internetowego i adres/y strony konkursowej.

b) Dorosłe osoby prywatne (OPEN) wypełniają osobisty formularz zgłoszeniowy również w tym terminie na tej samej stronie www (należy podać imię i nazwisko, PESEL i adres zwrotny

mailowy). Otrzymaacie Państwo również login i hasło do udziału w tym etapie oraz datę i adres strony konkursowej.

c) Z uwagą wypełniamy formularze rejestracyjne, podając właściwe dane osobowe, adresy zwrotne skrzynki elektronicznej (mailowe).

WARUNKI UCZESTNICTWA:

a) Uczestnikami szkolnej reprezentacji są wyłącznie uczniowie danej szkoły podstawowej, gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej - na podstawie imiennej listy uczestników sporządzonej przy rejestracji szkoły. Każdy z uczniów otrzymuje indywidualny login i hasło. Zmiany w składzie reprezentacji szkolnych są dopuszczalne.

b) W zależności od wyznaczonej daty w dniu Konkursu, tj. 8-1/2 maja 2017 (pomiędzy godz. 10.00 a 10.30) każdy uczestnik powinien mieć zagwarantowany dostęp do samodzielnego stanowiska komputerowego na terenie szkoły z łączem internetowym i przeglądarką internetową.

c) Uczniowie znajdują się pod opieką nauczyciela/dyrektora /rodzica w szkole, który jest odpowiedzialny za przestrzeganie zasady „fair play” (czyli zakazu ściągania !!!) i udziela wyłącznie pomocy technicznej.

d) Każdy z uczestników na podstawie loginu i hasła uzyska dostęp do testu wiedzy.

e) Test wiedzy będzie składał się z 25 pytań z propozycjami 3 odpowiedzi (jedna prawidłowa).

f) Czas pracy z testem będzie ograniczony do 25 minut. Przekroczenie limitu czasowego będzie skutkowało wylogowaniem z zapisaniem odpowiedzi.

g) Organizator zastrzega sobie możliwość zmian terminów i adresów stron konkursowych.

ROZSTRZYGNIECIA INDYWIDUALNE:

O kolejności indywidualnej zadecyduje w kolejności:

-suma punktów za prawidłowe odpowiedzi (po 1/2pkt);
-krótszy indywidualny czas pracy z testem (przy remisach punktowych).

ROZSTRZYGNIECIA DRUŻYNOWE:

O kolejności drużynowej (szkół) decyduje:

-suma punktów trzech najlepszych uczniów danej szkoły;
-krótszy indywidualny czas pracy nad testem trzech najlepszych uczniów z danej szkoły (przy remisach punktowych).

Dwuetapowy Finał Krajowy odbędzie się w Białymstoku w Europejskim Centrum Sztuki w budynku Opery i Filharmonii Podlaskiej ul. Odeska 1/2 w dniu 5 czerwca 2017 r. Regulamin organizacyjny Finału zostanie opublikowany w terminie późniejszym (nocleg i wyżywienie zapewnione).

Prawo startu w Finale Konkursu będą mieli 2 uczniowie z najlepszymi wynikami indywidualnymi w danym województwie.

Koordinatorem/ opiekunem reprezentacji wojewódzkich i organizatorem wyjazdu na Finał Krajowy będzie jedna ze szkół macierzystych reprezentowanych przez finalistów (szkoła podstawowa, gimnazjum lub szkoła ponadgimnazjalna z każdego województwa).

W przypadku odmowy lub rezygnacji któregoś z uczniów zaadresujemy zaproszenie do kolejnych uczniów (wg zajętego miejsca po etapie internetowym).

1. Nagrody:

a) Atrakcyjne nagrody indywidualne i drużynowe (województwa) w Finale zapewniają organizatorzy (puchary, dyplomy, nagrody rzeczowe).

2. Informacje dodatkowe i szczegółowe oraz wszelkie rozstrzygnięcia proceduralne i merytoryczne - Komitet Wykonawczy:

a) Henryk Urbaś - rzecznik prasowy Polskiego Komitetu Olimpijskiego;

b) Waldemar Leszczyński - sekretarz Podlaskiej Rady Olimpijskiej tel: 508 203 854 e-mail: waldi_1953@wp.pl;

c) Jan Wołosik - ekspert w zakresie historii i wiedzy olimpijskiej;

d) Marek Sadowski - wiceprezes Podlaskiego SZS;

e) Michał Kiejko - inspektor Departamentu

Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego;

f) Artur Wojtkowski - kierownik Referatu Sportu Departamentu Kultury Promocji i Sportu Urzędu Miasta w Białymstoku;

g) Jadwiga Piotrowicz - starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Białymstoku;

h) Bożena Chomiczka - starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Białymstoku;

i) Krzysztof Sochoń - starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Białymstoku;

j) Andrzej Koroleczuk - starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Białymstoku 8 5 / 7 4 8 - 4 8 - 1/8 i e - mail : akoroleczuk@kuratorium.bialystok.pl;

k) Jadwiga Olbryś - zastępca naczelnika Wydziału Oświaty Wychowania i Sportu Urzędu Miasta w Suwałkach.

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH.

1/2 Przystępując do Konkursu uczestnik wyraża zgodę na:

a) przetwarzanie swoich danych osobowych w rozumieniu Ustawy o ochronie danych osobowych przez ORGANIZATORA- w celach przeprowadzenia konkursu, wyłaniania zwycięzców oraz przyznawania, wydawania, odbioru nagrody. Administratorem, w rozumieniu Ustawy o ochronie danych osobowych, bazy danych zawierającej dane osobowe Uczestników jest ORGANIZATOR- Podlaska Rada Olimpijska PKOl,

b) opublikowanie swojego imienia i nazwiska, jako zwycięzcy, na stronie internetowej ORGANIZATORA.

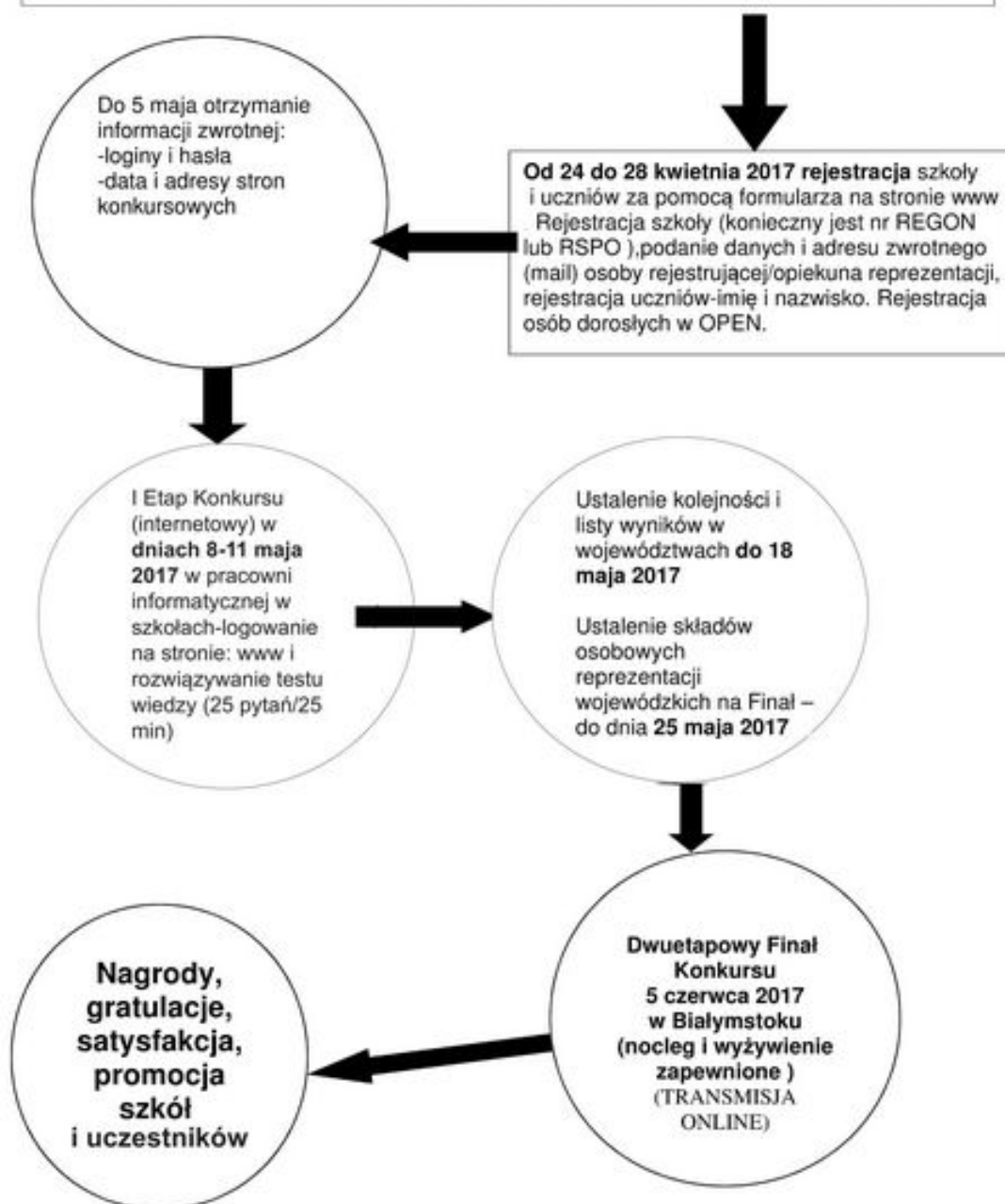
2. Uczestnik ma prawo wglądu do swoich danych oraz ich poprawiania i usunięcia.

3. Podanie danych adresowych jest dobrowolne, lecz ich niepodanie uniemożliwia nabycie prawa do nagrody w konkursie.

4. Dane osobowe uczestników konkursu będą przetwarzane i wykorzystywane zgodnie z Ustawą o ochronie danych osobowych.

Schemat działań konkursowych marzec 2017

Propozycja przygotowań w szkole-wyznaczenie osoby odpowiedzialnej (nauczyciel, dyrektor lub rodzic), poszukiwanie informacji i materiałów wg określonej tematyki, przyswojenie wiedzy-nauka, zajęcia dodatkowe, ewentualne eliminacje szkolne. Wybór 10-osobowej reprezentacji.

Od Przedszkolaka do Pitagorasa

Matematyka jest delikatnym kwiatem, który rośnie nie na każdej glebie i zakwita nie wiadomo, kiedy i jak.

Jean Fabre

Według teorii opracowanej przez Howarda Gardniera istnieje osiem inteligencji wielorakich: językowa, ruchowa, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza, i interpersonalna oraz matematyczno-logiczna. Inteligencje te są potencjałem, które można rozwijać w trakcie różnorodnych działań. Aby pomóc naszym przedszkolakom rozwijać je na jak najwyższym poziomie, opracowałyśmy innowację programowo-metodyczną „Od Przedszkolaka do Pitagorasa”. I choć wydawać by się mogła innowacją stricte matematyczną, to w trakcie jej realizacji rozwijane są również inne inteligencje.

Innowacja łączy w sobie poznanie podstaw matematyki z umiejętnością używania ich w sytuacjach dnia codziennego. Dzieci uczą się podstawowych zagadnień matematycznych poprzez formy zajęć, które wykorzystują ich naturalną ciekawość.

Innowacja adresowana jest do dzieci 3, 4 i 5 letnich uczęszczających do naszego przedszkola oraz ich rodziców i rodzeństwa. Raz w tygodniu (sugerowa-

nym dniem jest wtorek) rodzice za pośrednictwem poczty e-mail otrzymują tekst (wiersza, opowiadania, piosenki), z którym zapoznają dzieci. Na podstawie utworu wykonują konkretne zadania, a ich wytwory przynoszą w poniedziałek do przedszkola. W przedszkolu praca na podstawie tekstu jest kontynuowana, a ze zgromadzonych prac tworzona wystawa.

Ewaluacja - dla nauczyciela miernikiem osiągnięcia oczekiwanego efektu jest przeprowadzenie krótkiej ankiety wśród rodziców dotyczącej spostrzeżonych efektów realizowanych działań. Podczas obserwacji aktywności dzieci nauczyciel na bieżąco monitoruje przebieg realizacji projektu i jego efekty. W bieżącym monitoringu wykorzystana jest tablica oparta na metodzie daltońskiej do odznaczania zrealizowanych zadań. Na tablicy w wierszach zamieszczone są imiona i nazwiska dzieci, natomiast kolumny pionowe zawierają numery zadań przewidzianych do realizacji zgodnie z tytułem tekstu. Takich zadań jest 1/8 dla dzieci 3-letnich i 2/8 dla dzieci 4- i 5-letnich. Każde zrealizowane

zadanie jest odznaczane na tablicy, która okazała się również znakomitą formą mobilizowania rodzin, początkowo niebiorących udziału w realizacji innowacji.

W toku realizacji innowacji zauważyłyśmy między innymi rozwój współpracy między przedszkolem, a środowiskiem rodzinnym dziecka, rozwój zainteresowań matematycznych i logicznego myślenia dzieci. Uważamy, iż taka forma zadań korzystnie wpływa na rozwój systematyczności i odpowiedzialności, co zaowocuje w przyszłości i przygotowuje przedszkolaki do roli uczniów, a rodzicom uzmysłowi, jak ważne jest rozwijanie pozytywnych przyzwyczajeń od najmłodszych lat.

**Elwira Siemienczuk
Agnieszka Piasecka
Przedszkola
Samorządowego Nr 82
w Białymstoku**

Nauczyciele Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goniądzu kształcą się za granicą

W dniach 23 stycznia – 3 lutego 2017 roku dziesięciu nauczycieli Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goniądzu wyjechało do Pragi w ramach projektu „ZSP Goniądz - Zespół Samych Profesjonalistów” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Nauczyciele w ramach programu - tzw. Job shadowing - każdego dnia asystowali w pracy swoich kolegów – nauczycieli w bliźniaczych szkołach w Pradze i obserwowali pracę tych szkół, dzielili się dobrymi praktykami, poznawali nowe metody pracy. Uczestniczyli w lekcjach z przedmiotów ogólnych: przedmioty ścisłe, nauki humanistyczne oraz pozostałych zajęciach dodatkowych. W godzinach popołudniowych uczestniczyli w warsztatach praktycznych w zakresie wykorzystania TIK w szkole. Wizyta w Pradze miała na celu poszukiwanie nowych rozwiązań w pracy dydaktycznej, zwiększenie atrakcyjności kształcenia oraz wspieranie współpracy między systemami edukacji w krajach Unii Europejskiej. Korzyści z udziału w programie czerpią w podobnym stopniu wszystkie uczestniczące w nim szkoły.

Nauczyciele podczas pobytu zapoznali się ze strukturą organizacyjną szkół, systemem kształcenia, zasadami i sposobem egzaminowania uczniów. Uczestnicy wyjazdu obserwowali lekcje, zajęcia dodat-

kowe, poznali wyposażenie szkół oraz czeskie potrawy. Dzięki zajęciom kulturalnym w Pradze (gdzie wspólnie z przewodnikami zwiedzili wszystkie najważniejsze zabytki Pragi) poznali atrakcje turystyczne miasta i regionu.

„Dzięki udziałowi w projekcie mogłam zaobserwować nowatorskie sposoby pracy nauczyciela z zespołem klasowym. Szczególnie zainteresowały mnie zajęcia, w czasie których poznałam możliwości wykorzystania tablicy interaktywnej, tworzenia zadań, tworzenia i wykorzystania kodu QR. Bardzo zainsprowało mi w czeskiej szkole duże nastawienie na zainteresowanie ucznia lekcją, duże wsparcie dla nauczyciela poprzez różnorodną obudowę dydaktyczną i osiągnięcie przez to sukcesu. Działanie na różne zmysły ucznia zmusza go do ciągłej uwagi na lekcji i osiąganie lepszych wyników”.

„Biorąc udział w projekcie poznałam wiele ciekawych metod pracy z uczniami, które z pewnością wykorzystam na lekcjach. Bardzo przydatne okazały się zajęcia, na których uczyłam się tworzenia programów do tablicy interaktywnej, tworzenia kodów QR, gier edukacyjnych”.

„W ciągu dwutygodniowego pobytu w Pradze obserwowałam prace w kilku partnerskich szkołach, poznałam nowe metody pracy. Poczynione rozmowy z nauczycielami i dyrektorami szkół pozwoliły

mi poznać system szkolnictwa czeskiego oraz nowe rozwiązania w pracy dydaktycznej. W godzinach popołudniowych odbywały się warsztaty dla nauczycieli, dotyczące wykorzystania w pracy z dziećmi nowoczesnych technologii informatycznych. Do Polski wróciłam bogata w obserwacje poczynione w partnerskich szkołach, które pozwolą mi wdrożyć nowe pomysły inspirowane pobytom w Pradze”.

Wizyta ta była dla nauczycieli okazją do wymiany doświadczeń. Wspólne rozmowy pozwoliły na porównanie zakresu tematycznego zajęć, systemu oceniania uczniów i prowadzenia egzaminów czy współpracy z partnerami. Podczas spotkań z Dyrekcją i nauczycielami rozmawiano również na temat podejścia pedagogicznego w świetle nowoczesnych wyzwań na europejskim rynku pracy. Dzięki temu wszyscy nauczyciele wzbogacili swój warsztat pracy, poszerzyli kompetencje zawodowe, a także utwierdziли się w przekonaniu, jak ważne jest poznanie języka, kultury i edukacji w wymiarze europejskim. Jakość kształcenia w dużej mierze zależy od podnoszenia kompetencji zawodowych nauczycieli.

**Opracowanie:
Justyna Fidrocka
Koordynatorka projektu**

fol. Maritta Kossakowska